

**XXXI. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Had- és Rendészettudományi Szekció
Budapest, 2013. április 16-18.
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar**

**A Magyar Honvédség kikülöníthető képességei különböző
válsághelyzetekben
(áttekintés)**

**Jelige: szlonyik
Dolgozat lezárásának időpontja: 2012. december**

Tartalomjegyzék

A tanulmány célja.....	3. oldal
A témaválasztás indoka.....	3. oldal
A téma aktualitása.....	3. oldal
A dolgozat gyakorlati értéke.....	3. oldal
1. Bevezetés.....	5. oldal
2. A válságkezelés alapjai.....	7. oldal
3. A katonai műveletek csoportosítása.....	9. oldal
3.1. Hazai műveletek.....	9. oldal
3.1.1.Állandó békeidőszaki műveletek	9. oldal
3.1.2.Válságreakáló műveletek.....	12. oldal
3.2. Külföldi műveletek, nemzetközi műveletekben való részvétel	16. oldal
3.2.1.Az MH részvétele a NATO válságreakálásban	16. oldal
3.2.2.Az MH részvétele az EU válságkezelésben	19. oldal
3.3.3.A NATO és az EU katonai együttműködése.....	20. oldal
4. Az MH békeidőszakban és a minősített helyzetek során bekövetkező növekvő feladatairól.....	21. oldal
4.1. A válságreakálás előkészítése- teendők békeidőszakban.....	21. oldal
4.2. Válsághelyzetben bevezethető intézkedések.....	21. oldal
4.3. A minősített helyzetek	22. oldal
4.3.1. Veszélyhelyzet.....	22. oldal
4.3.2. Szükségállapot.....	24. oldal
4.3.3. Váratlan támadás.....	24. oldal
4.3.4. Megelőző védelmi helyzet	25. oldal
4.3.5. A hadiállapot és a rendkívüli állapot	27. oldal
5. Az MH válsághelyzetekben szükséges képességek előteremtéséről- a készenlét fokozásáról, és a feltöltés rendszeréről.....	28. oldal
5.1. A készenlét fokozás	28. oldal
5.2. A tartalékos állomány.....	35. oldal
6. Összegzés	45. oldal
Felhasznált irodalom	47. oldal

- 1. számú melléklet: Katonai műveletek felosztása- saját szerkesztés**
- 2. számú melléklet: HKR munkacsoportok- saját szerkesztés**
- 3. számú melléklet: NRF hozzájárulás- saját szerkesztés**
- 4. számú melléklet: EUBG eddigi összetétele- saját szerkesztés**
- 5. számú melléklet: Válságreagálás- saját szerkesztés**

A tanulmány célja: Áttekinteni a Magyarország Alaptörvényében és más jogszabályaiban foglalt fegyveres katonai feladatok (válsághelyzetek) végrehajtásához szükséges katonai képességeket és azok rendelkezésre állásának lehetőségeit, külön kitérve Magyarország NATO és Európai Uniósz szerepvállalására. Ezek alapján vizsgálni a Magyar Honvédség válságkezelési lehetőségeit, a feladatokhoz kikülöníthető képességeit.

A témaválasztás indoka: A Magyar Honvédség állományának, köztük a honvédtiszt-jelölteknek szükséges a Magyar Honvédség számára meghatározott feladatok átfogó ismerete, a készenléti szolgálat ellátásától a nemzetközi kötelezettségvállalásig terjedően, beleértve az esetlegesen bekövetkező háború esetén megjelenő új feladatokat is. A lehetséges veszélyforrásokról, az azokra való reagálás módjáról, és a honvédség állományának ebben, illetve az erre való felkészülésben betöltött szerepéről minden rendfokozattal bíró személynek konkrét képpel, ismeretekkel kell rendelkeznie.

A téma aktualitása: Az elmúlt években jelentősen és gyakran változtak a törvények, részben megváltozott az alkotmányos szabályozás. Az Alaptörvény kiadása után, ismételten szükséges a válsághelyzetek kezelésének újbóli áttekintése, a feladatok tartalmának, végrehajtásuk szükségleteinek újbóli értékelése, meghatározása. Ehhez szorosan kapcsolódik a hadkötelezettség átértékelődése, a nemrégiben megjelent önkéntes tartalékos rendszerben megjelenő lehetőségek sora.

A válsághelyzetek olyan események, melyek bekövetkezésével mindig számolni kell, így a téma folyamatos vizsgálatot érdemel.

A világban sokasodó konfliktusok, az ezzel arányosan megfogalmazódó, növekvő nemzetközi szerepvállalási igény, a NATO-tagállamként megjelenő szövetségi szerepvállalás kiterjedt volta is a téma aktualitását támasztja alá.

A dolgozat gyakorlati értéke: Felhasználható lehet a honvédtiszt-jelöltek képzésében azáltal, hogy egy jelenleg aktuális, a témakör fő területeire kiterjedő képet ad a Magyar Honvédség szerepére, a katonai képességek kialakítására, felhasználására vonatkoztatva, a Magyarország jogrendjében meghatározott követelményekből kiindulva. Ezen túl kiindulópontul, problémafelvetésül szolgálhat további, a témában induló kutatásokhoz.

1. Bevezetés

A hidegháború befejeztével és a szovjet csapatok hazánkból való kivonásával Magyarország jelentős változásokon esett át. A Szovjetunió és a Varsói Szerződés felbomlásával új korszak kezdődött, így megváltozott a nemzeti haderők számára kitűzött célok milyensége, a kitűzött feladatok, és ezzel a haderők struktúrája is. A tömeghadseregeket lassan az aktuális kihívásoknak megfelelő specializációt megjelenítő professzionális haderő, míg a front vonalas háborúkat az operatív mozgásterű összetűzések váltották fel. Megjelent az aszimmetrikus hadviselés, a háborúk már nem két egymással szembenálló fél között zajlottak, a fő célkitűzés pedig már nem a területfoglalás lett. Ezáltal megváltoztak az igények a haderőkkel szemben, a régi masszív, nagy erejű és nagy létszámú seregetestek helyett sokkal inkább a könnyen mozgatható, gyors, mozgékony, szakképzett haderő került előtérbe. A XXI. századra a megszokott négy kiterjedésű hadszíntér (föld, levegő, víz, űr) mellett megjelent az ötödik, a kiber tér, ami az eddigiekhez képest teljesen új kihívások elé állította a védelemben résztvevő erőket, szerveket, beleértve a titkosszolgálatokat is.

Nemzetközi szervezetek alakultak a békemegőrzés, ill. egymás érdekérvényesítésének segítése céljából, mint az EBESZ vagy az Európai Unió (továbbiakban: EU). Meglévő szervezetek bővítésekre kezdtek, és szívesen ajánlottak tagságot olyan államok részére, akik a hidegháború idején még a szovjet blokkba tartoztak. Így csatlakozhatott Magyarország a NATO-hoz 1999-ben. Majd lett EU tagállam 2004-ben. A tagság egyfajta biztonsággal jár, bár extra szerepvállalásokkal is, mivel Magyarországnak aktívan ki kell vennie a részét mind a NATO, mind az EU feladatokból is.

Magyarországot 7 ország határolja: Szlovákia, Ukrajna, Románia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Ausztria. Ezek közül Ausztria deklarálta a semlegességét, a NATO-nak nem tagja. Szerbia és Ukrajna sem tartozik egyik szövetséghez sem, bár Ukrajna már évek óta szeretne csatlakozni, Szerbia pedig a csatlakozási tárgyalások küszöbén áll. Nyílt támadástól nem kell tartani ezen országok részéről. A hazánkkal közvetlenül határos régióban a hidegháború végeztével a nyílt háborúkat felváltó alacsonyabb intenzitású fegyveres konfliktusok esélye is rendkívül alacsony. Kisebb, alapvetően az országokon belüli fegyveres konfliktusok lehetőségét azonban továbbra sem lehet kizárni. A nem NATO, vagy uniós tagországok részéről esetleg kirobbantott konfliktus esetén, a Washingtoni Szerződés 5. cikkelyének értelmében, amely kimondja hogy az egy országot ért támadás, az a NATO tagállamokat egységesen ért közös támadással ér fel, számíthatunk NATO segítségre. A szövetséges

országok között esetleg kialakuló konfliktusok, mint a közelmúlt görög-török konfliktusa, megoldására azonban a washingtoni szerződés 4. cikkelyében megfogalmazottak teljesítése adhat garanciát. E szerint a tagországoknak törekedniük kell a saját védelmük érdekében a kellő képességek megteremtésére, hogy szükséges esetben képesek legyenek megvédeni saját határaikat. A történelmi múlt sok olyan sérelmet hordoz magában, amely ennek szükségességét hazánkban is megerősíti. Magyarországnak tehát, több érvből kiindulva érdeke a szükséges ország-védelmi képességek megteremtése, és fenntartása, és ennek a képességnek a legfőbb szerve a Magyar Honvédség (továbbiakban: MH).

A közvetlen konfliktusokon túl továbbra is számolni kell kisebb, de nagyobb gyakorisággal előforduló nemzeti etnikai problémákkal, országokon belüli zavargásokkal, vagy egyéb, más jellegű válságokkal. Ilyen válsághelyzeteket idézhetnek elő a nagyobb árvizek, vagy más természeti-, civilizációs katasztrófák, ahol szintén bevonásra kerülhetnek az MH erői. Nem feledkezhetünk meg a XXI. század egyik legnagyobb, újonnan jelentkezett veszélyéről sem, a terrorizmusról. Fontos, hogy képesek legyünk eredményesen felvenni a harcot ellene, amiben szükség szerint részt vehet - alapvetően a nemzetközi "hadszíntéren" - az MH is. A különböző válságok kialakulásának megelőzésében, a válságok okozta helyzetek, következmények felszámolásában, az emberek élet és vagyonbiztonságának biztosításában egyre nagyobb szerepet játszanak a katonai szövetségek, illetve a nemzetközi felkérésre összeálló katonai képességek, kontingensek. Hazánk is jelentős erővel veszi ki a részét ezekből a feladatokból.

A jogszabályokból egyértelműen rávilágítanak arra, hogy az MH válság esetén, a válság jellegétől függetlenül, vagy elsőszámú "kezelő" szervként, vagy segítségnyújtóként kirendelhető. Ezt alapul véve, és ennek alátámasztásául vizsgálja a dolgozat, az egyes válságok jellegét, és a válság kezelésében a MH részvételének formáját. Emellett külön hangsúlyt fektet a tanulmány a válsághelyzet növekedésével arányosan növekvő MH képességek megteremtésének feltételeit, a növekvő igények kielégítését biztosító jogszabályokra, illetve az azok kínálta lehetőségekre. Végül rövid áttekintést ad ugyan ezen folyamatoknak a NATO-n belüli végbemenetelére, hiszen a NATO intézkedési rendszerei és eljárásai irányt mutatnak az MH rendszereihez.

2. A válságkezelés alapjai

A válság olyan esemény, helyzet, vagy annak kockázata, amely az emberek életét veszélyeztetheti, nagy anyagi károkat okozhat, és nemzeti, vagy nemzetközi szinten a szokásos eljárásmodok nem elegendőek a hatékony kezeléséhez, a beavatkozás különleges kormányintézkedéseket igényel(het) és többlet-erőforrások felhasználását teszi/(teheti) szükségessé.

A válság kezelése elsősorban politikai, diplomáciai, gazdasági, szociális, humanitárius feladat, de előfordulhat olyan helyzet –a válság súlyosbodásával- amikor szükségessé válik a szervezett katonai erő, honi területen a MH alkalmazása.

A válságkezeléshez szükség van az egymástól eltérő kategóriákba sorolt válsághelyzetek értelmezésére, megértésére, a különböző válságtípusokhoz a megfelelő végrehajtó szervek és szervezetek (lehet MH és nem MH szerv, szervezet egyaránt) hozzárendelése, illetve a válságkezelő szervek felkészülésének, tevékenységének kibontására, a szükséges tervekben való rögzítésére. Ezen terveknek tartalmazniuk kell a válság megoldására irányuló intézkedéseket, a kirendelendő erők, eszközök listáját és ezek felhasználásának, irányításának mikéntjét. Meg kell szervezni az anyagi és technikai biztosítást, a megfelelő ellátást, szükség esetén a megfelelő utánpótlást. Ez háború esetén magába foglalja - a teljesség igénye nélkül - a honvédelmi kötelezettségek teljesítésének terveit, a védelmi igazgatás megvalósulásának terveit, a toborzást, a feltöltést, és a potenciális tartalékosok hadba hívását.

Elengedhetetlen a megfelelő jogi háttér létrehozása, illetve e jogi háttér figyelembe vétele a megtervezett rendszerek kapcsán. Itt külön figyelemmel kell lenni az esetlegesen kihirdethető minősített állapotokra. Külön tervet kell készíteni hadi állapot esetére.

Nemzetközi válsághelyzetek esetében pedig külön vizsgálni kell az MH kikülöníthető erőit, megtervezni a külföldre küldhető csapatok nagyságát, összetételét.

A válságkezelési tevékenységek során az MH-nak Magyarország Alaptörvényében és a honvédelmi törvényben leírtak szerint kell eljárnia a Magyarország Katonai Doktrínájának elveiben megfogalmazottak, és a NATO-elvek szerint. Ezek alapul szolgálnak minden

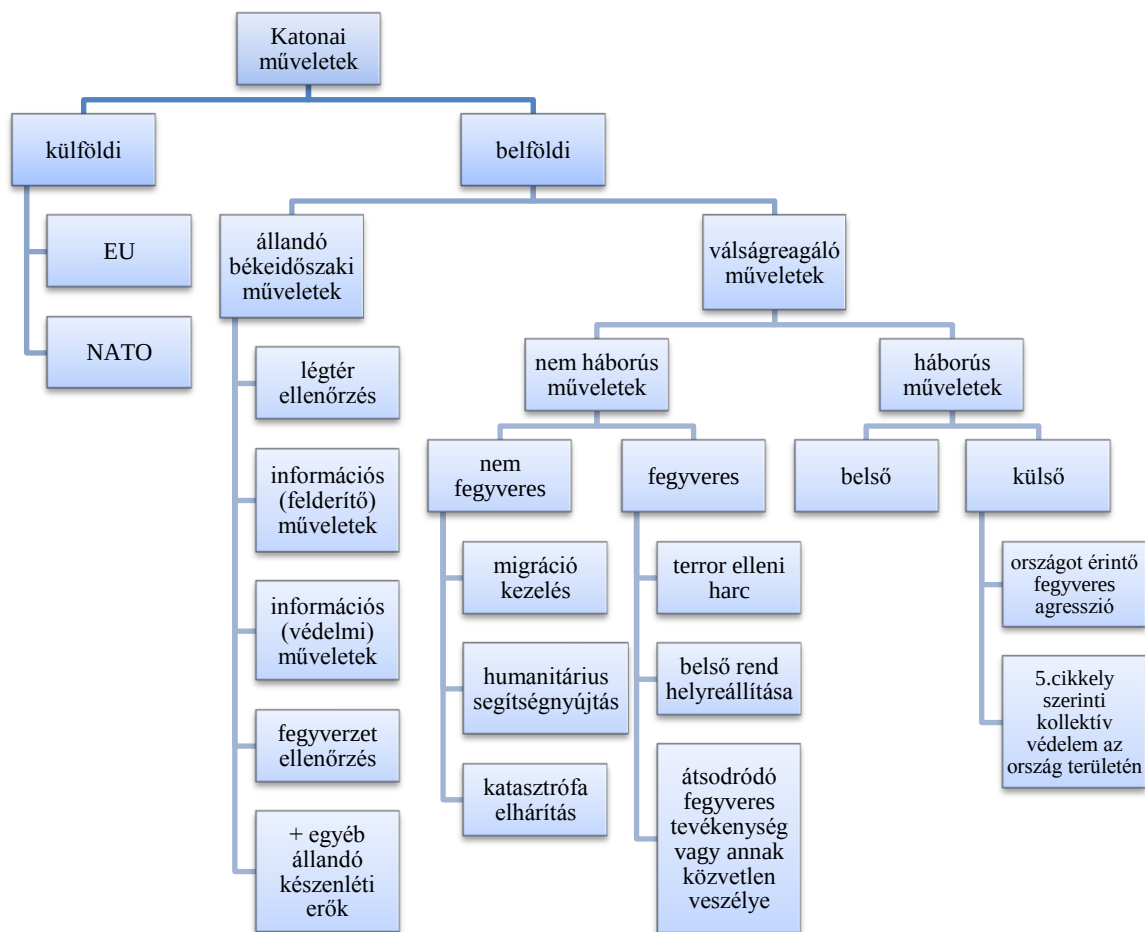
fegyveres, és nem fegyveres műveletnél. Ezeknek megfelelően kell végrehajtani a stratégia megalkotását, a végrehajtás tervezését, melynek lépései a következők:

1. ábra- saját szerkesztés

3. A katonai műveletek csoportosítása

A lehetséges katonai műveletek különböző szempontok alapján több féle képpen is csoportosíthatók. Az alábbi csoportosításban elsődleges szempontul a művelet végrehajtásának helye - belföld ill. külföld- szolgál, a műveletek jellege és célja csak ezután kerül figyelembe vételre. (1. sz. melléklet)

2. ábra- saját szerkesztés

3.1.Hazai műveletek

3.1.1. Állandó békeidőszaki műveletek

A belföldi katonai műveleteken belül az állandó békeidőszaki műveletek 4 nagy részre bonthatók, továbbá (ötödik elemként) beszélhetünk még más rendeltetésű készenléti erőkről is, amelyek békeidőszakban folyamatos készenlétet látnak el, különösebb válságveszély nélkül is. A négy békeidőszaki művelet külön-külön:

a) Légtér ellenőrzés

Ezt a tevékenységet a nap 24 órájában végzik, az MH-tól a Légtérellenőrző Ezred, civil oldalról a Hungarocontrol. Fokozottan szükség van a légtér pontos ellenőrzésére, hiszen az elmúlt időben többször is volt rá példa, hogy bejelentkezés nélkül, idegen repülőgépek jelentek meg az ország légterében, ami azonnali beavatkozást igényelt. Ezt a Kecskeméti állomozó 2 db Gripen hajtotta végre eddig mindig sikeresen. Az azonnali felszállást követően kikísérték hazánk légteréből, vagy leszállásra kényszerítették a nem bejelentett légi járműveket.

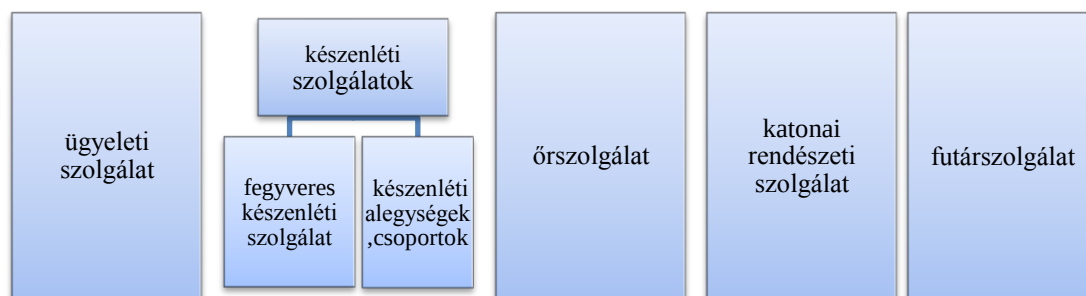
b-c) Információs felderítő és Információs védelmi műveletek

Ezt a két fajta műveletet egy csoportban veszem figyelembe, bár feladatukban eltérőek, de jellegükben azonos szervezetek végzik mindkét tevékenységet, az MH oldaláról a Katonai Biztonsági Szolgálat (KBSZ), civil oldalról pedig a különböző nemzetbiztonsági szolgálatok és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH). Ez a két feladatkör is az alapvető tevékenységek közé tartozik, hiszen a megfelelő információbirtoklás mindennemű műveletnek az alapja.

d) Fegyverzet ellenőrzés

A CFE (jelentése Hagyományos fegyveres erők Európában) szerződés hatálya alá tartozó tevékenység. A szerződés leszögezi, hogy szükség van az Európa határain belülre eső fegyveres erők fegyverzetének ellenőrzésére, a megállapodásban szereplő maximális fegyvermennyiség túlhaladásának megelőzése végett. Ebben részt vesz a Honvédelmi Minisztérium (továbbiakban: HM) erre a célra kikülönített szerve.

Az állandó békeidőszaki műveletek sorában jelentős szerepet játszanak a különböző szolgálatok. Öt félé szolgálatot különböztetünk meg egymástól, miszerint:

3. ábra- saját szerkesztés

Az ügyeleti szolgálatok alapvetően a napi élet irányítására, a riasztási értesítési feladatok ellátása céljából működnek. A készenléti jellegű szolgálatok több részre bonthatók. Ide tartoznak:

- a NATO műveleti alárendeltségű légvédelmi készenléti szolgálatok;
- a nemzeti alárendeltségű légvédelmi készenléti szolgálatok;
- szárazföldi fegyveres készenléti szolgálat;
- a készenléti alegységek;
- a lakáson vagy munkahelyen eltöltendő készenléti szolgálatok

Ezek egy része fegyveres, más része fegyver nélkül is ellátható szolgálat. A légvédelmi készenléti szolgálatok és a készenléti alegységek feladatrendszere mind a kettő lehetőséget feltételezi. A lakáson vagy munkahelyen eltöltendő készenléti szolgálatok alapvetően rendelkezésre állást jelentenek, amelyek nem fegyveres feladathoz kötöttek.

A légvédelmi készenléti szolgálatok feladatairól a légtérellenőrzés keretében már kifejtésre kerültek a legfontosabbak.

A szárazföldi fegyveres készenléti szolgálat azzal a céllal kerül vezénylésre, hogy az országot ért váratlan támadás, az országhatár mentén idegen fegyveres csoportok aktivizálódása, valamint terrorcselekmények közvetlen veszélye esetén a megfelelő katonai képesség álljon rendelkezésre. A szolgálat sajátossága, hogy előzetes rendszabályok bevezetése nélkül nem rendelhető ki. Alkalmazási képességének eléréséhez sajátos készenlét fokozási és felkészítési rend van meghatározva.

A honvédtiszt-jelöltek számára kiemelt jelentőséggel bír a készenléti alegységek feladatrendszere, mivel a honvédtiszt-jelölteknek is részt kell venniük benne. A készenléti alegységek rendeltetése, hogy meghatározott normaidőn belül éri el a készenlétet előre nem tervezhető vagy váratlanul jelentkező feladatok végrehajtására. Ilyen feladatok lehetnek ör-, ügyeleti- és békeidejű fegyveres feladatok ellátása, polgári védelmi, katasztrófavédelmi feladatokban való közreműködés, kiemelt fontosságú objektumok, infrastruktúra védelmében való közreműködés, rendvédelmi szervek támogatása. Ezt a készenléti szolgálatot, az ország meghatározott körzeteiben működő katonai szervezetek biztosítják egy-egy szakasz erőben, központi vezénylés szerint. Továbbá egy központilag, légi kiszállítással szervezett szakasz is tartozik ide.

Ahhoz hogy ezek a szakaszok kellő eredményességgel végezhessék feladatukat elengedhetetlen a megfelelő felkészítés az állomány részére, ahol megtanulják, illetve

felelevenítik a szükséges képességeket. Ennek hiányában, egy nem rég óta a pályán lévő fiatal katonából álló szakasz aligha tudná megfelelően ellátni feladatát. Ehhez szükség van egy jól kidolgozott kiképzési tervre, és a kiképzők előzetes felkészítésére.

Az egyéb készenléti szolgálatok közé különböző munkacsoportok tartoznak, amik rövid készenléti idő alatt képesek megalakulni, és munkába állni. Itt elsősorban a Honvédelmi Katasztrófavédelmi Rendszer (továbbiakban: HKR) keretein belül működő Katasztrófavédelmi Operatív Csoportról (továbbiakban: KOCS), és vonatkozó tervekben kijelölt speciális munkacsoportokról, továbbá az azokat irányító csapatszintű operatív szervekről beszélünk. (2. sz. melléklet).

Az Őrszolgálat, a katonai rendészeti szolgálat, a futárszolgálat részletes vizsgálata nem tartozik a dolgozat témájához.

3.1.2. Válságreakáló műveletek

A válságreakálásnak ezer megfogalmazása van a szakirodalomban. Mást jelent az orvostudományban, mást a gazdaságban. Más megfogalmazást kap a hadművészetben, az ENSZ, az EBESZ, a NATO és mást az egyes publikációkban. Egy van benne, ami azonos: egy bizonytalan helyzetre való reagálás. Maga a válság: "Bizonytalan állapot, amiből a kialakult helyzet jóra is, rosszra is fordulhat. Ez „pengeélen táncolás”, amikor a megszokott működés nem lehetséges, és egy veszélyes helyzet áll fenn." - írja a magyar értelmező szótár. A válságreakálás ebből eredően ezer formát ölthet. A válságokat ezer eszközzel lehet kezelni, többek között katonai képesség felhasználásával is. A válságreakálást tehát nem célszerű kategorizálni. Az nem más, mint a helyzet kívánta eszközök felhasználása a "bizonytalan helyzet" megoldása érdekében. Ez az eszköz lehet a fegyver is. Végző esetben egy politikai vagy társadalmi válságot lehet háborús formában is kezelni. A honvédelmi jellegű válságkezelés Dr. Szternák György professzortól származó megfogalmazása is ezt támasztja alá "a honvédelem komplex rendszerében tevékenységre kötelezettek által végrehajtott feladat, amelynek célja az ország biztonságát érintő kockázatok és veszélyforrások megszüntetése, illetve hatásának csökkentése".

A válságreakáló műveletek, ahogy az ábrán (1.számú melléklet) is látszik, két fő csoportra oszthatók: a nem háborús, és a háborús válságreakáló műveletekre.

a) Nem háborús műveletek:

Először a nem háborús műveleteket tekintjük át, és azon belül is a nem fegyveres műveleteket. A migráció kezelés, és humanitárius segítségnyújtás, ez két olyan művelet, amelyek kapcsán az MH-nak Magyarország területén nincs különösebb tennivalója. Megvannak rá a kijelölt államigazgatási szervek, de szükség esetén az MH-nak képesnek kell lennie támogatást adni ezen feladatok kapcsán.

A katasztrófa elhárítás már egy ennél sokkal összetettebb, külön rendszerbe foglalt feladatkört von maga után. Ez a feladatrendszer, a MH-ra vonatkozó mértékben a HKR (Honvédelmi Katasztrófavédelmi Rendszer). E rendszerhez tartozik több, a feladatokra kijelölt és felkészített katasztrófavédelmi munkacsoport, ill. speciális munka- és gépcsoport. A katasztrófavédelem és a katasztrófák következményeinek felszámolása elsősorban az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság feladata, ám, ha az általa bevonható erők nem elegendők vagy speciális technikai eszközben hiányt szenvednek, segítségül hívhatók az MH erői, illetve más szervek erői is. Erre gyakran adódik példa, például árvizeknél. Ilyenkor elsősorban a HKR-ben meghatározott munkacsoportokat vezénylik ki, ám ha még ez sem bizonyul elegendőnek, akkor további MH erők bevetése válhat szükségessé vagy realizálásra. Egy-egy nagyobb árvíznél így az MH állománya nagy százalékban képviselteti magát. A szükséges plusz erők kiállításának módszeréről a későbbiekben, a készenlét fokozásánál ejtek még szót.

A fegyveres, nem háborús válságreagáló műveletek közé a terror elleni harc, a belső alkotmányos rend helyreállításában való részvétel, és az átsodródó fegyveres tevékenységek elleni fellépés tartozik. A terrorizmus napjainkban egy igen komolynak számító veszélyforrás, erről tett tanúbizonyságot a 2001. szeptember 11.-i New-yorki támadás is. Számolnunk kell vele, és törekedni a hatékony védelem kiépítésére. Ebben jelentős szerepet kapnak az információs védelem és felderítés, továbbá a speciálisan felkészített, azonnal bevethető terrorelhárító alegységek, amelyek eredményesen be tudnak avatkozni a készülődő támadások megelőzésébe, elhárításába. Magyarországon erre hozták létre (többek között) a Belügyminisztérium speciális szervezetét, a Terror Elhárító Központot (továbbiakban: TEK). Megfelelő felkészítés és igény esetén a MH is képes lehet a TEK kapacitásának szükség szerinti kiegészítésére.

Az alkotmányos rend helyreállítása elsősorban a Rendőrség feladata. Erre a közelmúltban szerencsére nem volt konkrét példa. Abban az esetben, ha a Rendőrség nem rendelkezik a kellő erővel, nem képes eredményesen megállítani a cselekményeket, illetve megvédeni az állam működését biztosító intézményrendszert, nem képes önállóan biztosítani az élet és vagyonbiztonságot, a kritikus infrastruktúra működését, akkor az MH erői is kirendelhetők. A belső zavargások, a konfliktusok természete okán akár polgárháborúvá is fejlődhetnek. A rendvédelmi szervek, valamint a honvédelem erőinek bevetését elrendelni jogosult szervek valószínűleg rendelkeznek megfelelő forgatókönyvvel egy ilyen lehetőségre is.

Átsodródó fegyveres tevékenységekről abban az esetben beszélünk, ha fegyveres csoportok - lehetnek regulárisak vagy irregulárisak -, felfegyverkezett szabadcsapatok jelennek meg Magyarország határainál, azonban nem céljuk egy Magyarország felé irányuló betörés, agresszió végrehajtása. Ilyen helyzet többnyire abban az esetben alakulhat ki, ha szomszéd tagállamok területén zavargások törnek ki, esetleg polgárháborús helyzet jön létre, vagy két szomszédos ország között kerül sor fegyveres tevékenységre. Ezek keretein belül egy-egy manőver végrehajtásánál az idegen csapatok, csoportok átsodródhatnak magyar területre védelmet, szabad szállásterületet keresve, menekülés közben, vagy az útvonal lerövidítése céljából. Ez a fajta veszélyeztetés a határ menti térségre irányul, Magyarországra nézve nem jelent különösebb veszélyt, nem igényel különösebb erőösszevonást. Kezelésére elegendőek a békeidőszakban erre a feladatra kijelölt és felkészített fegyveres készenléti szolgálatba beosztott alegységek. Nem szükségeltetik az MH teljes képességére vonatkozó készenlétfokozás.

b) Háborús műveletek

Háborús műveleteknél mind a belsőknél, mind a külsőknél a fő válságkezelő szerv (nemzeti vonatkozásban) az MH.

Belső háborús műveleteknek egy polgárháború kezelésére irányuló lépések tartozhatnak. A polgárháborút "belső alkotmányos rend helyreállítása" c. nem háborús fegyveres válsághelyzet előzi meg. Ilyen esetben külön figyelemmel kell lenni az alkotmányos rend, az élet és vagyonbiztonság, ill. a közrend és a közbiztonság védelmére. Ilyen esetben az Országgyűlés vagy a Köztársasági Elnök szükségállapotot hirdethet ki.

Külső háborús művelethez soroljuk (az agresszió iránya szerint) az országot érintő fegyveres agresszió elhárítását célzó fegyveres védelmet, illetve a kollektív védelmet honi területen

vagy más NATO ország területén. A műveletek között különbség a támadó és a védelemben részt vevő erők nagyságában, összetételében, valamint a szövetségi rendszerben vagy azon kívül elfoglalt helyében érhető tetten. Egy szomszédos ország közvetlen támadásának elhárítása lehet nemzeti önerőre támaszkodva, de lehet kollektív védelem keretében is. Egy, a NATO ellen irányuló támadás kollektív védelmi feladatai lehetnek honi területen, de lehetnek más szövetséges állam területén is. Két szövetséges állam közötti konfliktus rendezése a szövetség fegyveres szerepvállalása nélküli konfliktust is előidézhet. Bár szomszédjainkkal a viszony békésnek mondható, fegyveres agresszióra az esély igen csekély, de hosszú távon nem elhanyagolható. A NATO alapokmányának 4. cikkelye értelmében Magyarországnak is rendelkeznie kell képességekkel külső támadás esetén saját határai védelmére.

A háborús konfliktusok váratlan kitörésének az esélye kizárt. Kialakulásukat hosszantartó "fenyegetettség" előzi meg, amely lehetőséget ad a felkészülésre. A háborús helyzet kezelésére szükség lehet az MH hadrendrendjének teljes feltöltésére, a hadsereg maximalizálására, az őszhaderőnemi és összefegyvernemi műveletek lebonyolítására szükséges képességek elérésére.

Megelőzőként fontos a jó diplomácia, a megfelelő politika, a saját országunkban élő nemzeti kisebbségek tisztelete, a civil gazdasági-politikai együttműködés megteremtése a környező és a távolabbi országok irányában is. Emellett nem hanyagolható el a jó felderítés, illetve a pontos és naprakész elemzés, hogy hiteles képet kaphassunk a világban és más államokban végbemenő folyamatokról.

Eddig csak védelmi műveletekről volt szó, nem beszéltünk egy Magyarország által elkövethető támadásról, fegyveres agresszióról. Magyarország alaptörvénye kimondja, hogy Magyarország a békére törekszik, nem tekinti céljának támadó jellegű hadműveletek kezdeményezését.

Magyarország Alaptörvénye Q) cikk

- (1) „Magyarország a béke és biztonság megteremtése és megőrzése, valamint az emberiség fenntartható fejlődése érdekében együttműködésre törekszik a világ valamennyi népével és országával.”*

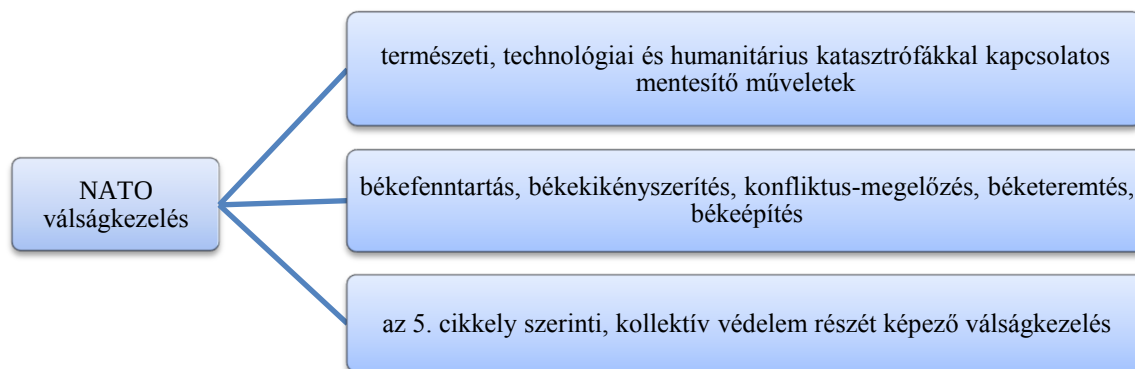
3.2. Külföldi műveletek- nemzetközi műveletekben való részvétel

Magyarország fegyveres ereje NATO és EU katonai műveletekben egyaránt érdekelt.

3.2.1. Az MH részvétele a NATO válságreakálásban

Az 1999-es washingtoni NATO csúcson, ahol többek között döntöttek Magyarország csatlakozásáról is a szövetséghez, meghatározták a válság fogalmát, miszerint: A válság minden olyan államon belüli, vagy nemzetközi helyzet, ahol a NATO által legfontosabbnak ítélt értékek, érdekek vagy célok veszélybe kerülnek. A kitűzött célok közé került a hatékony konfliktus megelőzés, illetve az aktív részvétel a válságkezelésben. Eszerint hozták létre a NATO új Képességfejlesztő Programot (angolul: Defence Capability Initiative- DCI).

A NATO válságkezelését 3 csoportra osztották fel, miszerint:

4. ábra- saját szerkesztés

A NATO válságkezelésének irányelveit, és a fogantatandó intézkedéseket a NATO Válságreakálási Rendszer (továbbiakban: NVR, angolul: NATO's Crisis Response System- NCRS) rögzíti. Az NVR tartalmazza mind az elrettentés és kollektív védelem válságreakálási intézkedéseit, mind a katonai támogatás módjának részleteit polgári veszélyhelyzetekben. Az NVR elemei a megelőző eszközök, a válságreakálási intézkedések, a meglepés elhárítása, az agresszió elhárítása, és a NATO biztonsági riasztási rendszabályok. A NATO válságreakálásnál gyakran előfordul együttműködés más nemzetközi szervezetekkel, például az ENSZ, EBESZ, EU, Nemzetközi Vöröskereszt, kormányzati és nem kormányzati szervezetekkel, illetve együttműködés más, nem NATO tagállamokkal. Az NATO reagáló ereje a NATO Response Force (továbbiakban: NRF). Az NRF létrehozásáról a 2002-es prágai csúcson döntöttek, és 2003 októberében alakult meg az első. Kezdetben 6 hónapos váltásokban működött, ezt később 12 hónapra módosították. Az NRF-be besorolt erők feloszthatók szárazföldi, légi, tengeri, különleges, CBRN (vegyi, biológiai, radiológiai és

nukleáris) erőkre. Az NRF feladatai közé soroljuk a nem-harcoló feladatokat, a terrorizmus elleni fellépést, az embargó műveleteket, és a gyorsreagálású katonai műveleteket amennyiben a diplomáciai eszközök nem bizonyulnak elegendőnek a válság kezelésére.

Eddig hat alkalommal használták ezt a gyorsreagálású erőt, miszerint:

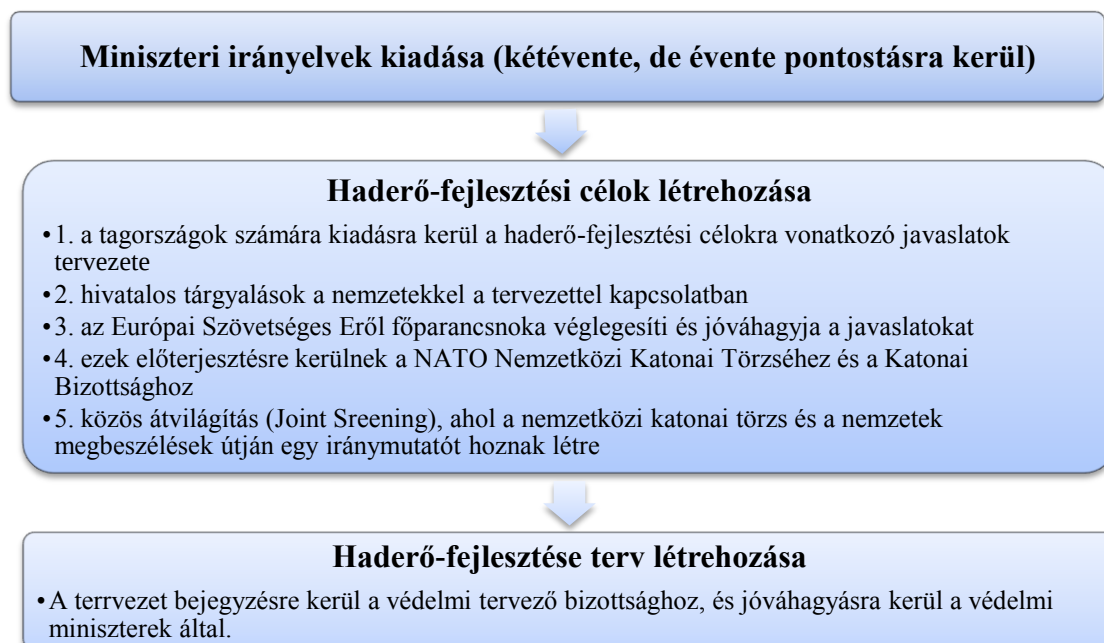
- a 2004-es athéni Olimpián (biztosítási feladattal - CBRN labor);
- az iraki választásoknál;
- a 2011-es líbiai polgárháborúban;
- humanitárius segítségnyújtás Afganisztánban;
- humanitárius segítségnyújtás a Katrina hurrikán pusztítása után;
- humanitárius segítségnyújtás a pakisztáni földrengést követően;

Ezeknek az erőknek a készenlét ideje 5 és 30 nap között van, bár vannak csapatok, amelyeknek csupán 48 óra van meghatározva. Az NRF létszáma közel 25000 fő.

A NATO kollektív védelmi tervezés hat területen történik: haderőtervezés, fegyverzeti tervezés, erőforrás tervezés, logisztikai tervezés, hírközlési tervezés és informatikai tervezés.

A haderőtervezés részeként beszélhetünk az NRF tervezéséről. Az NRF gördülő tervezés keretében kerül előkészítésre. Ez azt jelenti, hogy egy-egy tervezési ciklus mindig 2 évig tart, ezalatt konkrét tervet készítenek az elkövetkezendő két évre a nemzetek pontos szerepvállalásáról, illetve az ez utáni négy évre nézve pedig tervezet készül.

A tervezés folyamata:

5. ábra- saját szerkesztés

Ezen kívül a nemzeteknek két évente egy Védelmi Tervezési Kérdőívet (Defense Planning Questionnaire- DPQ) kell kitölteni, amelyben nyilatkoznak a honvédelem aktuális állapotáról, ismertetik a korábban megfogalmazott előző haderő-fejlesztési célok végrehajtásának helyzetét, és ismertetik a következő 5 évre vonatkozó nemzeti haderő-fejlesztési elképzeléseket. Ez évente pontosításra kerül.

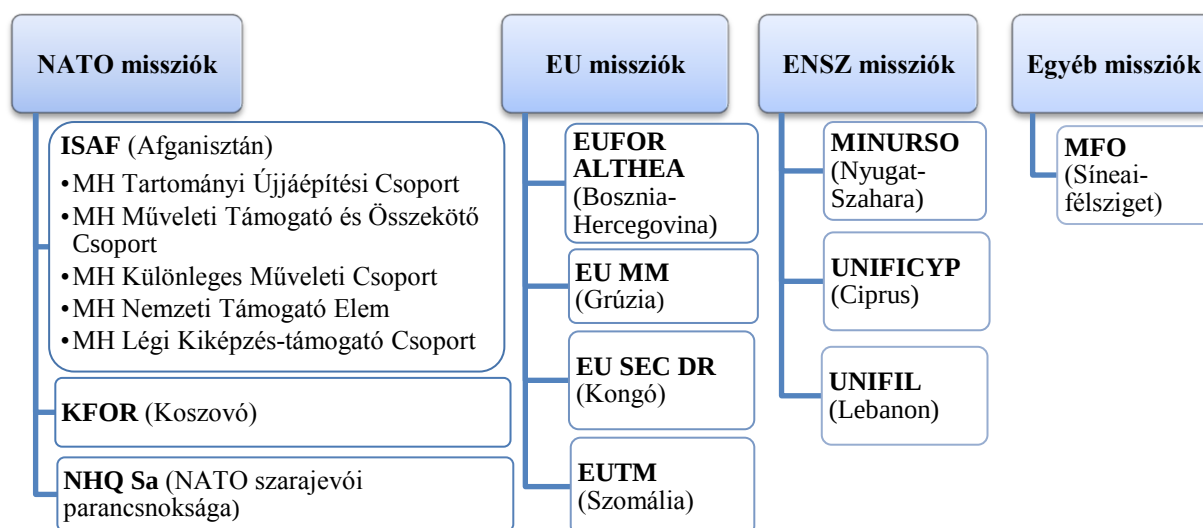
Az MH NRF szerepvállalása általában száz és kétszáz fő körül mozog. (3.sz. melléklet)

Rendkívüli esetekben a kétéves tervezési ciklusban megjelölt tárgyalásokon túl, cikluson kívüli konzultációkat hívhat össze a szövetség.

A NATO történetében mostanában egyre gyakrabban fordul elő NATO területen kívül misszió létesítése hosszabb távra. Ilyenkor nem az NRF erői kerülnek bevetésre, helyettük egy NATO (Force Generation) - értekezleten a különböző nemzetek felajánlásaiból áll össze a missziót alkotó erő. Ezek a szövetségen belüli szerepvállalások növelik a felajánló országok tekintélyét a szövetségen belül, ezért is szükséges kellő mértékű felajánlások tétele.

A MH jelentős szerepet vállal a világ számos területén működő missziókban, nem csak a NATO által működtetett kontingensekben.

Az MH részvétele NATO, EU, ENSZ és más missziókban:

6. ábra- saját szerkesztés

Jelenleg a legtöbb erő az ISAF-nél tartózkodik, azonban ezen erők 2013-ban kivonásra vannak tervezve Afganisztán területéről a Különleges Műveleti Csoportok Kivételével.

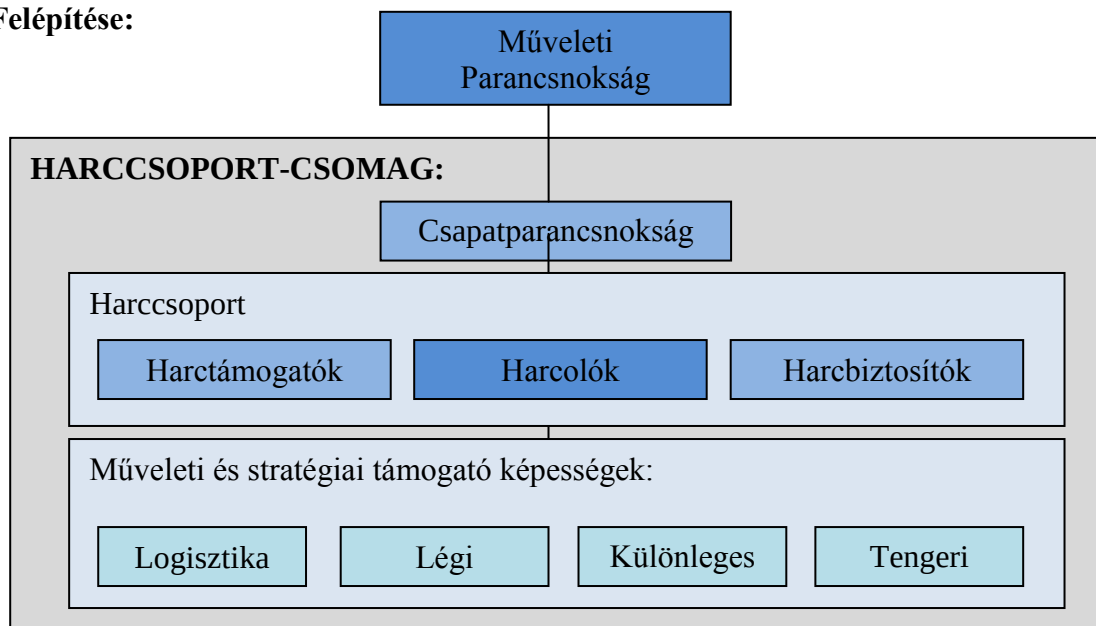
További, magyar részvétellel működő missziók: az MFO (Multinational Force and Observers, magyarul: Többnemzetiségű Erők és Megfigyelők), egy független nemzetközi békefenntartó erő, Izrael, Egyiptom és az Amerika Egyesült Államok által létrehozva. A külföldi missziókban tartózkodó magyarok száma 1000 főben van meghatározva.

3.2.2. Az MH részvétele EU válságkezelésben

A NATO-val egyetemben az EU is rendelkezik gyorsreagálású erőkkel. Ez az úgynevezett EU Battlegroup (továbbiakban: EUBG). Ezt az EU biztonságpolitikájában (angolul: Common Security and Defence Policy- CSDP) leírtak alapján hozták létre 2004 júniusában az Unió katonai képesség-felajánlási konferenciáján a Headline Goal 2010 keretében. A cél olyan szervezeti egységek kialakítása volt, amelyek a katonai műveletek széles spektrumában, elsősorban válságkezelésre alkalmazhatók. Ilyen a könnyen telepíthető úgynevezett belépő erő (entry force), vagy a rövid ideig fenntartható (30, maximálisan 120 napig) stabilizációs erő (stabilization force). Ezeknek a csapatoknak alkalmasnak kell lenniük a szemben álló felek katonai erővel történő szétválasztására, stabilizációs, újjáépítési és katonai tanácsadási tevékenységekre harmadik ország részére, konfliktusok megelőzésére, evakuációs műveletekre, illetve humanitárius műveletek támogatására.

Nagyságát nézve egy ilyen csoport hozzávetőlegesen 1500 főből áll a kiegészítő elemeivel együtt, és körülbelül zászlóalj szintű erővel ér fel. Fő előnye, hogy könnyen mozgatható, minden része telepíthető, rugalmas. Ezek a csoportok 10 napon belül Brüsszeltől 5000 km-es körzeten belül bevetethetők.

Felépítése:

7. ábra- Forrás: www.biztonsagpolitika.hu

Az EUBG féléves váltásban működik, a harccsoportok lehetnek egy- vagy többnemzetűek is. Magyarország részt vesz a 2012. évi 2. félévi váltásban, a harccsoport olasz vezetéssel, illetve a magyar mellett még szlovén részvétellel működik. A tervek szerint 2015 januárjától fél évre a visegrádi négyek egy külön harccsoportot alkotnak majd. (az EUBG eddigi összetételét lásd a 4.számú mellékletben)

Az EUBG bevetésére mind a mai napig nem került sor. Ennek valószínűsíthető okai a tagállamok hajlandóságnak hiánya, a katonai képesség korlátozott elérhetősége. Egyszer merült fel a gondolat hogy alkalmazni kéne ezen erőket, mégpedig a líbiai válság kapcsán, humanitárius segítségnyújtás céljából.

3.2.3. A NATO és az EU katonai együttműködése

Összehasonlítva az NRF-et az EUBG-vel, megállapítható, hogy ugyan szerkezetileg és strukturálisan két különböző dologról beszélünk, azonban céljait tekintve nagyban hasonlítanak. Feladatai hasonlóak, az igényelt erő nagysága, és a szükséges képességek szinte megegyeznek. A legtöbb EU tagállam NATO-tag is, így szükség volt egy kétoldalú megállapodásra a két szervezet között, hogy az egymással való rivalizálás helyett, egymás támogatása, egymás képességeinek felerősítése legyen a cél. Ezeket az irányelveket a „Berlin plusz” intézkedések fektetik le, amelyeket véglegesen a 2002-es prágai NATO csúcson fogadtak el. Ezen intézkedések megfogalmazzák az együttműködés mértékét és tényét a NATO és az EU között, hozzáférést biztosítva az Uniónak a NATO közös képességeihez, tervezőkapacitásához, védelmi tervezőrendszeréhez. A cél egymás felerősítése, a kölcsönös gyengítés helyett.

4. Az MH békeidőszakban és a minősített helyzetek során bekövetkező növekvő feladatairól

4.1. A válságreakálás előkészítése- teendők békeidőszakban

Alaptörvény 45. cikk

- (1) *Magyarország fegyveres ereje a Magyar Honvédség alapvető feladata Magyarország függetlenségének, területi épségének és határainak védelme, nemzetközi szerződésből eredő közös védelmi és békefenntartó feladatok ellátása, valamint a nemzetközi jog szabályaival összhangban humanitárius tevékenység végzése.*
- (3) *A Magyar Honvédség közreműködik a katasztrófák megelőzésében következményeik elhárításában és felszámolásában.*

Ezen alapvető feladatokból kiindulva kell kijelölni az MH feladatait békeidőszakban. Ezeknek tartalmazniuk kell a következőket: védelmi tervek, műveletek kidolgozása, begyakorlása az érvényes törvények és rendszabályok függvényében, ismerve az anyagi és technikai lehetőségeket. Ezen terveket békeidőszakban ismertetni kell a végrehajtó állománnyal, őket a végrehajtásra fel kell készíteni! Szükséges a készenlét fokozás rendszerét felölelő terv megléte, amely tartalmazza az azonnali készenléti idejű csapatok készenléti feladataitól, egészen a hosszú megalakítási idejű csapatok hadrendbe állításáig a hadrend feltöltésének módját, mind az emberi erőforrást, mind a technikát, a felszerelést, és a fenntartást érintve.

4.2. Válsághelyzetben bevezethető intézkedések:

Az országban fenyegetettség, illetve válság esetén minősített állapot, vagy terror A-D kerülhet kihirdetésre, bevezetésre.

Terror A-B-C-D

Ez még nem minősített állapot. A kormány vezeti be intézkedés útján. Bevezetésének oka lehet megtörtént terrorcselekmény, illetve terrorcselekmény bekövetkezésének veszélye a felderítési adatok vagy bejelentés alapján.

Terror A	•terrorcselekmények általános veszélye
Terror B	•terrorcselekmények fokozottabb, indokolt veszélye esetén
Terror C	•terrorcselekményt követően, illetve ha számítani kell annak bekövetkezésére
Terror D	•terrorcselekményt követően, illetve annak közvetlen veszélye esetén •csak az adott körzetben rendelhető el

8. ábra- saját szerkesztés

4.3. A minősített helyzetek:

Az országban két féle állapot lehet, béke- illetve hadiállapot. A hadiállapot kihirdetéséről az Országgyűlés határoz. Egyes állapotokban a kihirdethető minősített helyzetek:

Békeállapot					Hadiállapot
nincs kihirdetve minősített helyzet	Veszélyhelyzet	Szükségállapot	Váratlan támadás	Megelőző védelmi helyzet	Rendkívüli állapot

9. ábra- saját szerkesztés

4.3.1. Veszélyhelyzet

Alaptörvény 53. cikk:

- (1) "A Kormány az élet- és vagyonbiztonság veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdet ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be."
- (2) "A Kormány a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint, egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat."

Ennek értelmében a Veszélyhelyzetet a Kormány hirdeti ki. Veszélyhelyzet katasztrófa elhárítás alá eső műveleteknél lehet kihirdetve. Amennyiben a katasztrófa mértéke nem vonja maga után a minősített helyzet kihirdetését, az OKF térségenként katasztrófahelyzetet hirdethet ki. Veszélyhelyzetben az MH részt vehet olyan feladatok ellátásában, mint: részvétel közlekedési, és kijárási tilalmak betartatásában, bizonyos területek kiürítésében, vagyontárgyak elszállításában, az infrastruktúra őrzésében. Ez felveti a rendészeti jogkör biztosításának kérdését az ilyen céllal kirendelt MH erők számára. Az MH részéről egy ilyen helyzetben elsősorban kirendelhető állomány elsősorban a HKR-ben meghatározott erőket jelenti, ha ezen erők nem bizonyulnak elégségesnek, vagy a honvédségi erők bevonásra kerülnek a fent említett feladatokra, akkor az MH állományából átcsoportosítással teremtik meg a szükséges állományt.

A rendvédelmi szervek részéről a polgár védelmi szervek (továbbiakban PVSZ) is jelölnek ki külön erőket ilyen esetben.

Katasztrófavédelmi törvény 51.§

- (1) "Veszélyhelyzetben elrendelhető az ideiglenes polgári védelmi szolgálat ellátása.*
- (2) Veszélyhelyzetben élet- és vagyonmentés érdekében elrendelhető a mentésre alkalmas bármely jármű, műszaki eszköz és földmunkagép igénybevétele.*
- (3) A veszélyhelyzet elhárításához szükséges mértékben - kártalanítás mellett - elrendelhető az ingatlan igénybevétele, illetve az építmény részleges vagy teljes bontása, amennyiben az a veszély elhárítása vagy további veszély megelőzése érdekében feltétlenül szükséges."*

Ezen emberek munkába állása esetén azonban szükség van jól szervezett irányításra, koordinációra. Munkájukban segíteni, és felügyelni kell őket. Mivel ez a szolgálat nem önkéntes alapon működik, szükség lehet a munkába állítás során akár "erőszakos" eszközök alkalmazására is. Ennek megszervezése is fontos feladat lehet.

Amennyiben a katasztrófa súlyossága nem éri el a minősített helyzet kihirdetését megkövetelő szintet (szűk kiterjedés, csak a közvetlen környezetre jelentett veszély, országos intézkedéseket nem igényel, stb.), "katasztrófahelyzet" hirdethető a katasztrófa közvetlen környékén. Ez még nem minősített helyzet.

4.3.2. Szükségállapot

Alaptörvény 48. cikk:

Az Országgyűlés

- b) *"a törvényes rend megdöntésére vagy a hatalom kizárólagos megszerzésére irányuló fegyveres cselekmények, továbbá az élet- és vagyonbiztonság tömeges méretekben veszélyeztető, fegyverese vagy felfegyverkezve elkövetett súlyos, erőszakos cselekmények esetén szükségállapotot hirdet ki."*

Alaptörvény 50. cikk:

- (1) *"A Magyar Honvédséget szükségállapot idején akkor lehet felhasználni, ha a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok alkalmazása nem elegendő.*
- (3) *Szükségállapot idején a sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedések rendeleti úton a köztársasági elnök vezet be. A köztársasági elnök rendeletével sarkalatos törvényben meghatározottak szerint egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.*
- (5) *A rendeleti úton bevezetett intézkedések harminc napig maradnak hatályban, kivéve, ha hatályukat az Országgyűlés – akadályozása esetén az Országgyűlés honvédelmi ügyekkel foglalkozó bizottsága – meghosszabbítja."*

Szükségállapotot belső zavargásoknál hirdethetnek ki. Az alkalmazható erők közé a Rendőrség, a nemzetbiztonsági szolgálatok erői, majd szükség esetén az MH erői tartoznak. Szükség lehet azok átcsoportosítására, a készenlét növelésével nem csak az azonnali- és gyorsreagálású erők alkalmazására, de a hadrend szükséges szintre való feltöltésére is. A MH ilyen célú felhasználására még nem volt példa az állami irányítású honvédség történetében. Erre irányuló törekvés, szándék volt 1956-ban és 1990 októberében a taxisblokádnál idején.

4.3.3. Váratlan támadás

Alaptörvény 52. cikk:

- (1) *"A Kormány külső fegyveres csoportnak Magyarország területére történő váratlan betörése esetén a támadás elhárítására, Magyarország területének a honi és*

szövetséges légvédelmi és repülő késültségi erőkkel való oltalmazására, a törvényes rend, az élet- és vagyonbiztonság, a közrend és a közbiztonság védelme érdekében- szükség esetén a köztársasági elnök által jóváhagyott fegyveres védelmi terv szerint- a szükségállapot vagy a rendkívüli állapot kihirdetésére vonatkozó döntésig a támadással arányos és arra felkészített erőkkel azonnal intézkedni köteles.

- (3) A Kormány váratlan támadás esetén sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be, valamint rendeletet alkothat, amellyel- sarkalatos törvényben meghatározottak szerint- egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat."*

Ez az állapot többnyire akkor kerül kihirdetésre, ha az ország határai mentén működő fegyveres vagy felfegyverzett csoportok átsodródnak, illetve azon átlépnek, de megjelenésük nem fenyeget közvetlen hadiállapottal. A cselekmény Magyarország biztonságát nem, vagy csak részben veszélyezteti. A megjelenő fegyveres csoportok betörésének elhárítása az MH feladata, az erre békében felkészített fegyveres készenléti szolgálat erejével a jóváhagyott fegyveres védelmi terv szerint. A bevezethető rendkívüli intézkedéseket a honvédelmi törvény tartalmazza.

4.3.4. Megelőző védelmi helyzet

Alaptörvény 51. cikk:

- (1) "Az Országgyűlés külső támadás veszélye esetén, vagy szövetségi kötelezettség teljesítése érdekében meghatározott időre kihirdeti a megelőző védelmi helyzetet, ezzel egyidejűleg felhatalmazza a Kormányt sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedések bevezetésére. A megelőző védelmi helyzet időtartama meghosszabbítható.*
- (3) A Kormány rendeletben a megelőző védelmi helyzet kihirdetésének kezdeményezését követően a közigazgatás, a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek működését érintő törvényektől eltérő intézkedéseket vezethet be, amelyektől a köztársasági elnököt és az Országgyűlés tárgykör szerint feladat- és hatáskörrel rendelkező állandó bizottságait folyamatosan tájékoztatja. Az így bevezetett intézkedések hatálya az*

Országgyűlés megelőző védelmi helyzet kihirdetésére vonatkozó döntéséig, de legfeljebb hatvan napig tart.

(4) A Kormány a megelőző védelmi helyzet idején rendeletet alkothat, amellyel-sarkalatos törvényben meghatározottak szerint- egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat."

A megelőző védelmi helyzet kihirdetésének kezdeményezése még nem számít minősített helyzetnek. Azonban az MH feladatai már itt is bővíthetnek. Megkezdődik az ország területének hadműveleti előkészítése, tartalékok képzése, átállás a közvetlen beszerzésre, megkezdődik az adatok bekérése a civil szférától fontos termékek, energiahordozók, fogyasztási cikkek előállításához. Megjelennek egyéb feladatok is, mint az objektumörzés és védelem, bevezetésre kerülhet a katonai légiforgalmi irányítás, a postaforgalom, az utak, a határok fokozott ellenőrzése. Emellett szükség lehet különböző értékek elszállítására, a különösen fenyegetett térségek kiürítésére is. Ez utóbbiak elsősorban nem az MH feladatai, de komoly szerepük lehet benne a Rendvédelmi Szervekkel együtt.

A megelőző védelmi helyzet bevezetését követően az MH feladatai jelentősen kibővülnek. Megkezdődik a katonai igazgatás részéről a potenciális hadkötelezettek adatainak pontosítása, a tartalékosok behívása, a sorozás, a az MH kijelölt szervezetei megkezdik a bevonult állomány felszerelését, kiképzését. Ezzel megkezdődik a hosszú megalakítású szervezetek hadiállományra történő feltöltése. A magas készenlétű erők kiegészítése is megtörténik, a vezető szervek azonban ilyenkor már a működőképességet biztosító készenlétben kell hogy legyenek. A megelőző védelmi helyzet katonai feladatainak összetettsége, a katonai és polgári igazgatási szervek felkészültségének, a feladatok nemzetgazdasági fedezetének vizsgálata külön tanulmányt követel.

4.3.5. A hadiállapot és a rendkívüli állapot

Alaptörvény 1. cikk

"(2) Az Országgyűlés

h) határoz a hadiállapot kinyilvánításáról és a békekötésről."

Alaptörvény 48. cikk:

"(1) Az Országgyűlés

a) hadiállapot kinyilvánítása vagy idegen hatalom fegyveres támadásának közvetlen veszélye (háborús veszély) esetén kihirdeti a rendkívüli állapotot, és Honvédelmi Tanácsot hoz létre."

"(3) A köztársasági elnök jogosult a hadiállapot kinyilvánítására, a rendkívüli állapot kihirdetésére és a Honvédelmi Tanács létrehozására, valamint a szükségállapot kihirdetésére, ha az Országgyűlés e döntések meghozatalában akadályoztatva van."

A törvény alapján a hadiállapot kihirdetését rendkívüli helyzet kihirdetésének kell követnie, azonban a rendkívüli állapottal nem feltétlenül jár együtt hadiállapot kihirdetése.

Rendkívüli állapot esetén tovább fokozódnak a Megelőző védelmi helyzetnél már leírt feladatok. Itt fejeződik be a készenlét fokozása, az MH eléri a teljes készenlétet, a tartalékosok és a sorozottak segítségével feltölti a hadrendet. Ekkor éri el az agresszió elhárítására való előzetesen tervezett képességet.

5. Az MH válsághelyzetekben szükséges képességek előteremtéséről- a készenlét fokozásáról, és a feltöltés rendszeréről

5.1. A készenlét fokozása

Mint azt már az eddigiekben is láttuk, a válsághelyzetek súlyosbodásával szükség van az MH erők készenlétének fokozására, továbbá a hadrend feltöltésére (későbbiekben kibontásra kerül) a kialakult válsággal arányos mértékben. A készenlét szintje minden válsághelyzetnél, ahol szerepet kaphat az MH, megnő. Az ehhez szükséges átcsoportosítások lezajlanak. Készenlét szerint az erők 3 nagy részre bonthatók.

Készenléti tartomány	Készenléti kategória
Magas készenlétű erők	90 napon belül
Alacsonyabb készenlétű erők	180 napon belül
Hosszú megalakítású erők	365 nap vagy a felett

10. ábra- saját szerkesztés

A magas készenlétű erők azok az erők, amelyeket válsághelyzetekben rövid időn belül bevethetnek. Itt a legmagasabb a feltöltöttség. Az alacsonyabb készenlétű erők készenlétbe helyezésére megelőző védelmi helyzet kihirdetésekkor, rendkívüli állapotnál kerülhet sor. A hosszú megalakítású erők készenlétének fokozásával párhuzamosan behívják a hadrendi állomány eléréséhez szükséges tartalékosokat, illetve kezdetét veszi a potenciális hadkötelezettek behívása, és kiképzése.

Az alábbi példában könnyen áttekinthető a készenlét fokozásának menete, jelentősége.

A készenléti alegységek állománya békeidőszakban négy szakasz. Szolgálati idejükön kívül otthon tartózkodhatnak, ha az előírt normaidő alatt a laktanyába be tudnak érkezni. Válsághelyzet alakul ki, szükségesnek találhatják ezen szakaszok rövidebb időn belüli bevetését, akkor csökkenthetik számukra a készenlét idejét. Előírhatják nekik, hogy a laktanyában kelljen tartózkodniuk. Azután, ha még ennél is jobban csökkenteni akarjuk a készenléti idejüket, akkor a felszerelés összepakolásával, a fegyverek felvételével, és a gépjárművek felmálházásával ezt elérhetjük. Ennél gyorsabb reagálásúvá már csak az teheti ezeket az alegységeket, ha betárazva, egyéni felszereléssel a hátukon várakoznak az indulásra.

Előfordulhat, hogy egy szakasz állománya nem bizonyul elégségesnek a feladat megoldásában, összevonható a másik 3 szakasszal, így létrejön egy század. Ez további századokkal kiegészítve zászlóaljja növelhető. Ezt tovább egészítve a magas készenlétű erők sorából kijön egy dandárnyi erő. Azonban ez, olvasatom szerint pár napot igénybe kell hogy vegyen.

Egy dandárnyi erő már minden valószínűség szerint képes például a jogszabály szerinti "váratlan támadás" kezelésére. Itt már szükség van több fegyvernem, illetve szakcsapat alkalmazására, hogy egy összefegyvernemi kötelék jöhessen létre. Így a szárazföldi erők mellett a légierő egyes képességeit is segítségül kell hívnunk, illetve határvédelmi feladatoknál feltétlenül szükség van közvetlen tűztámogatásra, tüzérségre is. A légierő is fontos szerepet kap, hiszen ők felderítő, illetve harctámogató feladatokat is ellátnak. Az MH rendelkezésére álló repülő kötelék önálló támadó tevékenységre valószínűleg nem elegendő.

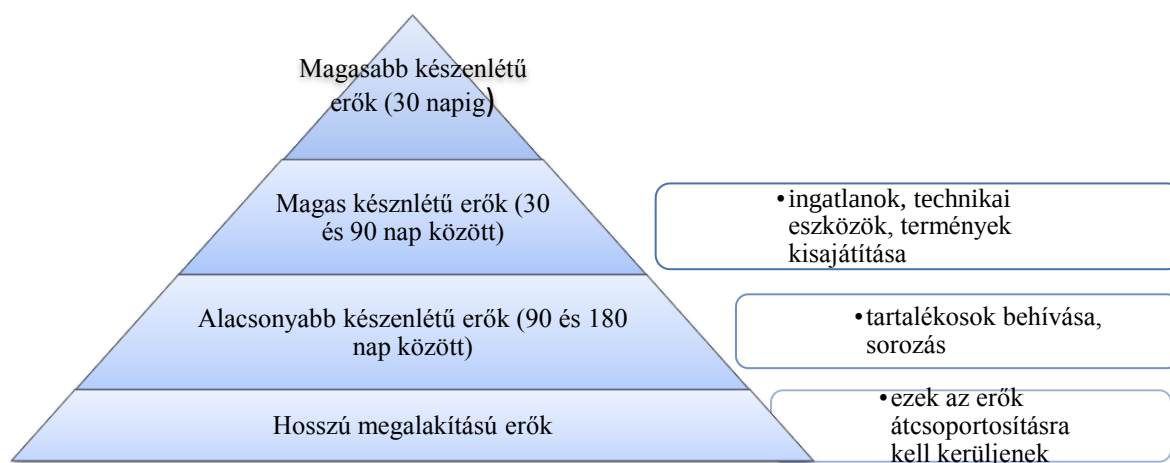
Ha a dandárnyi erő nem elegendő, megkezdődik az alacsonyabb készenlétű, illetve a hosszabb készenlétű egységek feltöltése, készenlétének fokozása, illetve a szükséges erőforrások megteremtése, pótlása. Az erőforrások tervezésnél minden féle képpen tisztázni kell, hogy miből mennyire van szükség, mikorra van rájuk szükség, a beszerzéseket miből lehet finanszírozni, milyen ütemezéssel lehet ezeket az erőket felállítani, illetve ezen eszközöket, készleteket beszerezni. Ebből áll össze a feltöltés, a készenlét fokozás rendszere.

A feltöltés azon rendszabályok, tevékenységek, intézkedések összessége, amelyek lehetővé teszik a teljes MH békehadrendről háborús hadrendre való áttérését.

Így a feltöltés tartalma lehet:

- emberi keret átvétele más szervektől, sorozás. Feltétele a megelőző védelmi helyzet, vagy hadiállapot.
- technikai eszközök, ingatlanok, termények, élelmiszer, egyéb szolgáltatások lefoglalása, igénybevétele szükség szerint. Feltétele rendkívüli jogrend bevezetése.

A feltöltés az MH bevethető erők készenléte szerint:

11. ábra- saját szerkesztés

A magas készenléti erők részére 30 napon túlterjedő kiegészítési, készenlet fokozási feladatokhoz már szükség lehet esetlegesen objektumok, technikai eszközök nemzetgazdaságból való igénybevételére, a katonai szervezet fenntartásához, működéséhez helyi források átcsoportosítására ellenszolgáltatás ellenében.

Rendkívüli állapotban a feltöltésnek teljesnek kell lennie, részét kell képezze minden olyan képesség, technikai adottság birtokbavétele, amely szükséges a teljes hadrendi szervezet felállításához, és maximális hatékonyságra fejlesztéséhez. Ehhez szükséges már békeidőben feltérképezni, előkészíteni azokat az objektumokat, épületeket, amelyek honvédelmi szempontból fontos szerepet tölthetnek be, szükséges felmérni a civil technikai eszközöket, az ipar és a mezőgazdaság teljesítőképességét, és pontos statisztikát vezetni, pontos tervet készíteni a hadigazdaság képességéről, a más (import) forrásból beszerezhető készletek, eszközök fajtájáról, mennyiségéről. Ennek különös jelentősége lehet egy olyan, folyamatosan változó politikai és gazdasági környezetben, ami Magyarországot jellemzi. Az MH feltöltésének nem része ugyan, de mint honvédelmi kötelezettséggel, rendkívüli állapotban igénybe vehető humán erőforrással számolni kell a honvédelmi munkakötelezettség, illetve a polgárvédelmi kötelezettség keretében behívható állampolgárok alkotta képességgel.

Alaptörvény XXXI. cikk

- (1) *"Minden magyar állampolgár köteles a haza védelmére.*
- (2) *Magyarország önkéntes honvédelmi rendszert tart fenn.*
- (3) *Rendkívüli állapot idején vagy ha arról megelőző védelmi helyzetben az Országgyűlés határoz, a magyarországi lakóhellyel rendelkező, nagykorú, magyar állampolgárságú férfiak katonai szolgálatot teljesítenek. Ha a hadkötelezett lelkiismereti*

meggyőződésével a fegyveres szolgálat teljesítése összeegyeztethetetlen, fegyver nélküli szolgálatot teljesít. A katonai szolgálat teljesítésének formáit és részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg.

- (4) *Magyarországi lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárok számára rendkívüli állapot idejére- sarkalatos törvényben meghatározottak szerint- honvédelmi munkakötelezettség írható elő.*
- (5) *Magyarországi lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárok számára honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében- sarkalatos törvényben meghatározottak szerint- polgári védelmi kötelezettség írható elő.*
- (6) *Honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében- sarkalatos törvényben meghatározottak szerint- mindenki gazdasági és anyagi szolgáltatás teljesítésére kötelezhető."*

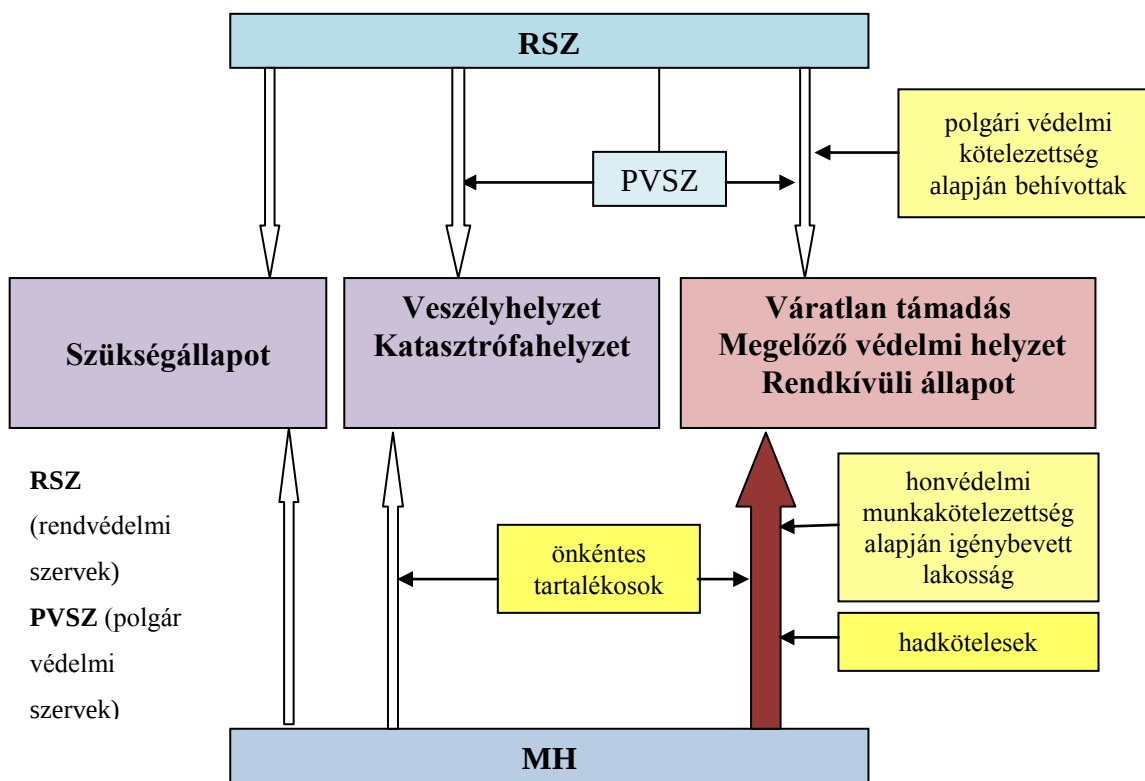
Az Alaptörvény által meghatározott, fent bemutatott szabályok közül, a MH "válságreagáló képességeinek" alakításában külön tárgyalást érdemel a tartalékos rendszer, mely biztosítani rendeltetett a tartalékosok akár civilizációs katasztrófák esetén való behívhatóságát is. Külön figyelmet érdemel a tartalékos állomány hadrendi beosztásokba való besorolásának, beosztásának rendje, módja.

A MH kötelékéből egyes helyzetekben kirendelhető képességek:

Kihirdetett helyzet	Az MH részéről kiküldhető állomány
nincs minősített helyzet hirdetve	MH magas készenlétű erők
Veszélyhelyzet	MH magas készenlétű erők + szükség esetén más átcsoportosított erők + tartalékosok
Szükségállapot	MH magas készenlétű erők + szükség esetén átcsoportosítással bővítve, ha a válság elhúzódik esetenként még az alacsonyabb készenlétű erők is + tartalékosok
Váratlan támadás	MH magas készenlétű erők + tartalékosok
Megelőző védelmi helyzet	MH magas készenlétű + alacsonyabb készenlétű erők + átcsoportosítások + szükség esetén tartalékosok, és a potenciális hadkötelesek behívása
Rendkívüli állapot	minden létező MH erő!!

12. ábra- saját szerkesztés

A különböző válsághelyzetek és az azok kezelése során bevezetett rendkívüli jogrendből eredő szabályozás szabta keretek között az alábbi ábra szerint alakul az egyes "nemzeti válságkezelő" szervezetek érintettsége.:

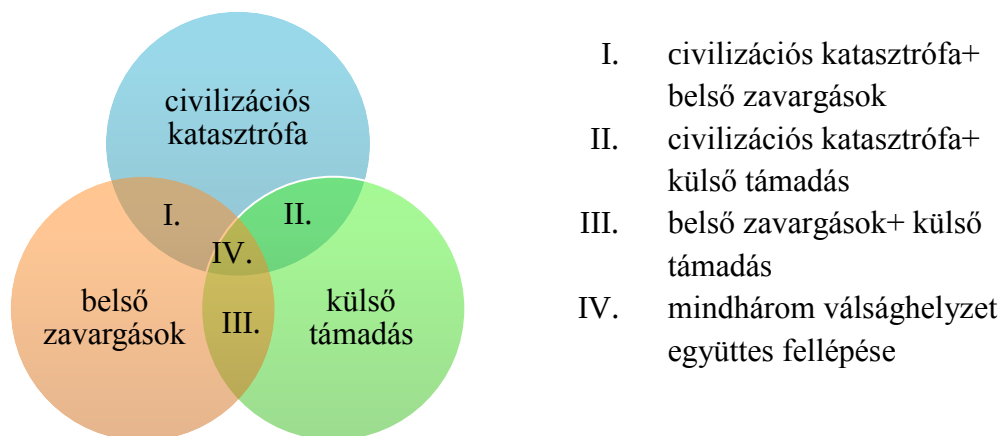
13. ábra- saját szerkesztés

Az ábrán is látszik, hogy egy-egy válság hatékony kezeléséhez általában a válságkezelő szervek szoros együttműködésére van szükség. Ehhez feltétlenül szükséges a felelősség, a feladatok pontos felosztása, az e szerinti válságkezelési tervezetek elkészítése, és válságmentes időszakban az állomány megfelelő mértékű felkészítése.

A jogszabályok azonban nem szólnak külön arról, hogy mi a teendő, amennyiben a válságok együttesen lépnek fel. Pedig ennek a valószínűsége nem elhanyagolható, mivel egymást generálhatják. Külföldi példákból is látszik, hogy egy nagyobb mértékű természeti vagy civilizációs katasztrófa okozhat belső zavargásokat. Amennyiben nem megfelelő a kormány válságkezelése, a lakosság az alapvető szükségletek megszerzéséért szállhat harcba, mint az ivóvíz, vagy az élelem.

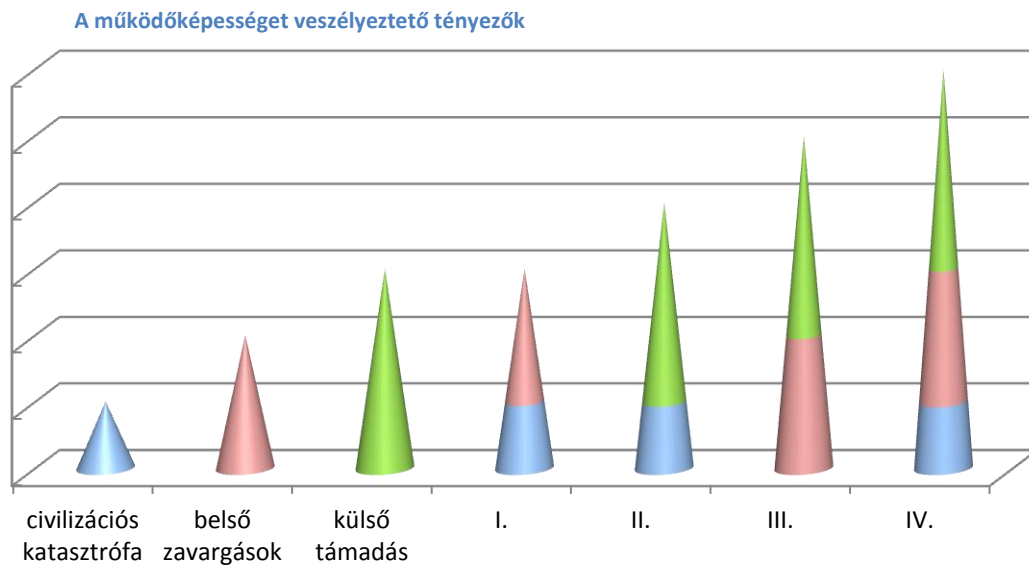
Az fenti ábrán egy csokorban van a váratlan támadás, a megelőző védelmi helyzet, illetve a rendkívüli állapot. Ennek az oka, hogy mind a három esetben külső veszély áll fenn, így a három minősített helyzet nem állhat fent egyidejűleg, kizárják egymást. A belső veszélyhelyzet, az országon belüli fejtelenség csak erősíti a külső támadás valószínűségét, hiszen sokkal könnyebb eredményt elérni fegyveres harcban egy olyan ország ellen, ahol nem szilárd a belső rend. A külső támadás pedig szintén generálhat belső zavargásokat. Így tervezésnél feltétlenül szükséges lenne a válságok egyidejűségének esetére is válságkezelő tervek készítése. Ilyenkor az erőforrások megoszlanak, így nagyobb lesz a szükséglet, az igénytámasztás mértéke. Ezzel együtt nehezebb lesz a biztosítottság megteremtése, az erőforrások előteremtése, rendelkezésre bocsátása.

Lehetőségek a válságok egyidejűségére:

14. ábra- saját szerkesztés

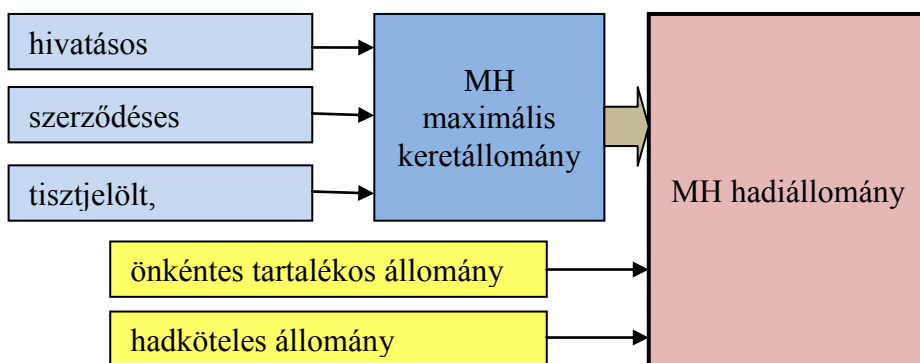
Mindhárom válsághelyzet erősen sértheti az ország működőképességét, azonban ezek együttes fennállása során a válsághelyzetek működőképesség-sértő tényezői hozzávetőlegesen összeadódnak. A válságkezelés milyenségét, illetve mértékét az határozza meg, hogy milyen szintű működőképesség veszélyeztető válságok kezelésére képesek az erre rendelt szervezetek hatékonyan. Ha a válság nagysága egy adott országban ezt a határt átlépi, akkor az állam már nem képes tovább államként funkcionálni.

15. ábra- saját szerkesztés

A hadrend feltöltése:

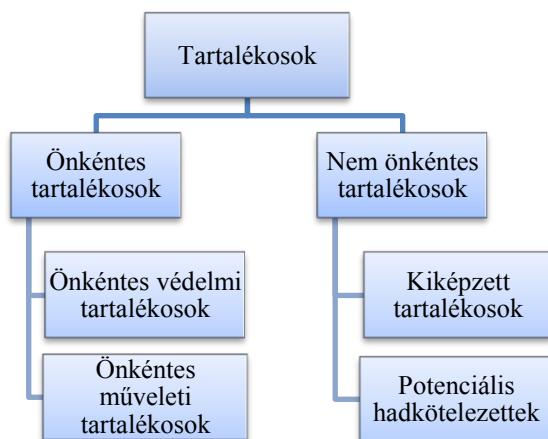
Háborús cselekmény során, rendkívüli állapotban, illetve megelőző védelmi helyzetben az újoncok bevonultatásával megkezdődik az MH teljes átállása béke idejű hadrendről háborús hadrendre. A hadrend teljes feltöltéséhez a hadi állomány teljes felsorakoztatása (nem a szó szoros értelmében) szükséges. Ez a hadiállomány a következőkből állhat össze:

16. ábra- saját szerkesztés

5.2. A tartalékos állomány

Előfordulhat, hogy az MH a növekvő feladatokat nem képes kielégíteni a meglévő állományával. Ilyenkor lehet szükség a tartalékos katonákra. A tartalékos katonákat a törvény négy csoportra bontja. Eszerint:

17. ábra- saját szerkesztés

Az önkéntes tartalékos rendszer 2011.január 1.-n lépett működésbe. Így működése még kiforróban van. Az önkéntes védelmi tartalékosok azok, akik az MH őrzés-védelmi feladatait ellátják, sokan közülük már voltak katonák. Alapvetően munkavállalói réteg, amely elsősorban békeidejű szolgáltatásokat tesz. Alapvetően képességet nem jelenít meg, de támogatása eredményeként több idő jut a szerződéses állomány felkészítésére. Ennek megfelelően a szolgálat az öregségi nyugdíj korhatárig vállalható. Feladatukat havi díjazás ellenében látják el. Katasztrófa esetén különböző feladatok ellátására bevonhatók.

Az önkéntes műveleti tartalékosok azok a férfiak és nők, akik erre a szolgálatra jelentkeztek civil állásuk vagy szolgálati járadékos voltak mellett. Számuk nem túl nagy, a többségük volt katonatiszt, illetve altiszt (akkoriban még tiszthelyettes), rendőr, katasztrófa védelmis. Az önkéntes védelmi tartalékosok rendelkezésre állási díj ellenében vállalják, hogy behívásukat követően tényleges katonai szolgálatot teljesítenek. Ez a szolgálati járadékos állomány tekintetében a 16% személyi jövedelemadó visszatérítését jelenti. Ebbe a kategóriába a mindenkor öregségi nyugdíj korhatár eléréséig lehet szerződéssel szolgálni. A szerződésben vállalt alapvető kötelezettség, a három évente hat hónap időtartamú tényleges katonai szolgálat.

A kiképzett tartalékosok állományába a korábban hivatásos, szerződéses vagy önkéntes tartalékos szolgálatot teljesített férfiak tartozhatnak, akiknek hadkötelezettsége a hivatásos katonai szolgálat felső korhatáráig áll fenn.

A potenciális tartalékos az a 18. életévét betöltött magyarországi lakóhellyel rendelkező magyar állampolgárságú férfi, aki még nem lépte át annak az évnek az első napját, amelyben a negyvenedik életévét betölti. Utóbbiak csak megelőző védelmi helyzet és rendkívüli állapot esetén sorozhatók be katonának. Érdekesség, hogy az önkéntes tartalékos állomány mentesül a polgárvédelmi kötelezettség alól, a potenciális hadköteles viszont az öregségi nyugdíj korhatár eléréséig köteles annak eleget tenni. Bevonulást követően természetesen mindenki mentesül ettől, mivel a tényleges állomány erre nem kötelezett. A bevonult tartalékos pedig a tényleges állomány tagjává válik.

A frissen bevonult műveleti tartalékos katonák 25 napos kiképzésen esnek át az első évben, majd a továbbiakban ez évente maximum 15 napra korlátozódik. A teljesen újoncnak, tegyük hozzá, hogy számuk igen csekély, ennyi idő alatt kellene elsajátítani a katonai alapfogásokat. Eddig két turnusban zajlott le a kiképzésük Szentendrén a Központi Kiképző Bázison (továbbiakban: KKB), mind a két alkalommal körülbelül 1-1 szakasznyi állománnyal. További önkéntes tartalékos állomány, mintegy 1300 fő volt katona és rendvédelmi munkatárs került felkészítésre szeptember hónapban Debrecenben, Budapesten és Tatán.

A tartalékos rendszer bevezetése kapcsán rengeteg kritika született. Mind pozitív irányú, mind negatív. Hende Csaba honvédelmi miniszter október 4.-én tartott beszédében úgy nyilatkozott, hogy ez a „Magyar Honvédség legnagyobb képességfejlesztése a rendszerváltás óta.” Beszédében még megemlítette, fontosnak tartja, hogy minden magyar állampolgárnak, aki elkötelezettséget érez a haza szolgálata iránt, lehetősége legyen bevonulni önkéntes műveleti tartalékosnak.

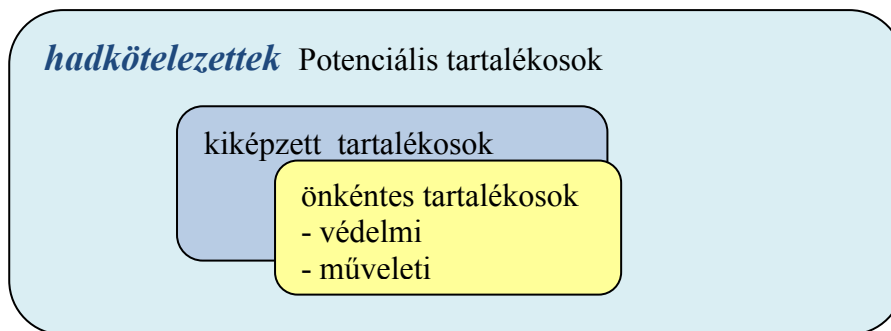
Az önkéntes tartalékos rendszer működtetésére, szintén a miniszter úr fenti beszéde szerint ebben az évben 1,2 milliárd forintot, míg a jövő évi költségvetésből 2,1 milliárd forintot különítenek el. Felmerülhet a kérdés, hogy valóban arányban van-e a ráfordítás a gyakorlatban felmutatható haszonnal. Erre a kérdésre a közeljövő megadja a választ. Az

eszei haszon pénzben nehezen kifejezhető, a gyakorlati haszon kimutatása meg időt, próbát igényel.

Úgy gondolom, békeidőszakban az önkéntes tartalékosokat szak- és speciális beosztások ellátására célszerű kiképezni! Lehetőség szerint úgy, hogy a szakbeosztás kapcsolódjon a bevonulók civil szakmájához. Ellenkező esetben a komolyabb beosztások ellátására nem lesz felkészített ember. Egy támadás veszélye esetén a bevonuló hadkötelesek (ma potenciális hadkötelesek) egy gyors alapkiképzésen csak az alapokat lesznek képesek elsajátítani, speciális felkészítésre nem lesz idő. Egy csupán tartalékosokból álló katonai szervezet (tervezett egy honvédelmi dandár) létrehozása helyett célszerűbbnek tűnik a meglévő csapatok állománytábláját kiegészíteni az önkéntes tartalékosokkal, olyan beosztásokat felajánlva, amelyekhez nem elegendő a feltöltési időszakban tervezhető kiképzési idő és feltétel. Itt nem pilótára, vagy harcokcsivezetőre gondolok. A MH ezen eszközök szűkében áll, a kapcsolódó szakirányú beosztásokat a hivatásos és szerződéses állomány el tudja látni. Sokkal inkább az egészségügyi, vagy híradó helyekre, mérnöki, gazdasági beosztásokra. Az évenkénti kiképzési időben, a tényleges szolgálatban töltött időben elsajátítható, az MH számára hosszú távon hasznos, fontos beosztásokra. Előny lehet, ha a civil életben is az adott területen dolgozik az önkéntes katonai szolgálatra jelentkezett személy. Semmiképpen nem célszerű honvéd rendfokozattal betölthető, potenciális tartalékokkal pár nap alatt kiváltható beosztásokba jelentős készenléti díjjal ellentételezett képességet békében fenntartani. Ez egyben rámutat arra is, hogy mennyire gazdaságtalan lehet egy honvédelmi dandár tartós feltöltése önkéntes tartalékos állománnyal.

Érdekesség, hogy az önkéntes műveleti tartalékosok nagy része egykori nyugdíjas, ma szolgálati járadékos katona, rendőr, tűzoltó. Számukra ez egy igen jó lehetőség, hogy visszatérhessenek kicsit a szakmába, illetve emellett az állam adókedvezményével is támogatja őket. Ők egy 10 napos kiképzésen esnek át, ahol felelevenítik a régi tudásukat, illetve frissítik azt. Nagyon jó kezdeményezés, hogy az erejük teljében lévő, a hivatásos szolgálatból valamilyen oknál fogva korábban kiváltak lehetőséget kapnak a tartalékosok közé állásra. Rendelkeznek egy olyan szintű alaptudással, illetve sokan szaktudással is a korábban ellátott szakbeosztások révén, amelyre építve háború esetén szakbeosztások ellátására jól képzett állományt tud az MH felállítani a lehető legkisebb költségen. A jogszabályban nem értelmezhető egyértelműen, hogy a jelenlegi önkéntes műveleti tartalékosokra mely szabályok vonatkoznak. Körülbelül 1400-an vannak, abból 1300 már volt katona korábban is. Azaz az

önkéntes műveleti katonák többsége kiképzett tartalékos! Ez maga után vonja a problémát, hogy jogállását tekintve egy 45 éves szolgálati járadékos volt katona önkéntes tartalékosnak minősül-e vagy kiképzett tartalékosnak? Valószínűleg kettős elszámolás alá esik. Kiképzett tartalékosként hatvankettő éves koráig behívható. Önkéntesnek állva, ebből a csoportból az önkéntesek csoportjába átsorolva viszont hatvanöt éves korig vállalhat szolgálatot. Mivel az átfedés e két kategória között igen nagy, az alábbi ábra jól mutatja a különböző kategóriák között kialakult jelenlegi helyzetet. :

18. ábra- saját szerkesztés

A kormány 2013 végére 4000 önkéntes műveleti tartalékoskal tervez, 2014 végére 8000-rel. Ebből érdekes lesz megnézni mennyi lesz a tényleges létszám. Mivel az eddig bevonultak többsége nem újonc. Hazaszeretetből, a honvédelem iránti elkötelezettségből azonban nem sokan adták a fejüket még ilyen önkéntes szolgálatra, leszámítva néhány lelkes fiatal egyetemistát.

Ezt én elsősorban nevelésbeli hibának tartom. Szükségemnek látom a hazafiasabb nevelés erősítését, ezt kiegészítendőként pedig a honvédelmi alapismeretek szélesebb körű oktatását az iskolákban. Ezek olyan ismeretek, amelyek mindenki számára hasznosak, és egyszer majd még jól is jöhetnek. A hazafias nevelés mellett szükséges további kedvezmények bevezetése az állam oldaláról, törvényben szabályozott formában, ami kellő motivációként szolgálna a lehetséges önkéntes állomány irányában.

Hadiállapot esetén azonban kérdés, hogy ez a 8000 (?) nem teljesen kiképzett tartalékos milyen segítséget tud nyújtani az MH hozzávetőleg kevesebb, mint 30.000 fős békeállományát kiegészítve. Feltétlen szükségessé válik a potenciális hadkötelezettek egy részének bevonultatása. Ez a létszám egyes felmérések szerint eléri a 2 000 000 főt. Ami valósnak tűnik, belegondolva, hogy 18 és 40 éves kor között a férfiak nagy része hadköteles.

Más számítások szerint alig haladja meg az 1.000.000 főt. Az ország alig öt millió férfi lakosa közül 1.200.000 esik a 20-40 életkorba. Ennek a létszámnak jelentős, legalább 30%-a alkalmatlan a fegyveres szolgálatra vagy lelkiismereti okokból nem vállalja azt. Ebben a számvetésben hozzávetőleg 8-900.000 fő a számba vehető potenciális tartalékos állomány. Ez azt jelenti, hogy humán erőforrásból a szükséglet kielégítéséhez elegendő áll rendelkezésre.

A hadkötelesek behívásának lépései az aktív szerepvállalásukig a hadrendben:

1. Behívás a hadkiegészítő parancsnokság adatai alapján.
2. A behívottak felszerelése.
3. A behívottak kiképzése.

Ennek a három fő mozzanatnak kell megvalósulnia, mielőtt feladatot bízhatnánk az újoncokra.

1. Behívás a hadkiegészítő parancsnokság adatai alapján:

A behívás megkezdéséhez szükség van egy rendszerre, amely számon tartja az esetlegesen behívható állományt. Potenciális hadkötelezettekről a 18 és 40 év közötti férfiak esetén beszélünk, azonban elég sok katonai szolgálat alól mentesítő tényezőt ír a törvény. Ezért van szükség a behívhatók nyilvántartásban való rögzítésére, és ezen adatok folyamatos frissítésére békeidőszakban. Ez az összeírás elég hosszan is elhúzódhat, és ha nem történik meg békeidőszakban, abban az esetben válság esetén igen nagy idővesztést jelenthet. A behíváshoz meg kell tervezni az állománytáblákat a háborús hadrend alapján. A potenciális tartalékosok nyilvántartása és a szükségletet megjelenítő állománytáblák adatainak összevetése megfelelő útmutatást adna a rendkívüli állapot időszakára vonatkozóan az anyagi, kiképzési szükségletek számvetéséhez. Az adatok nyilvántartásának hiányában ez ma csak becslés alapján határozható meg.

2. A behívottak felszerelése

A behívott katonákat először is fel kell szerelni. Fegyvert kell kapniuk, hadi ruházatot, bakancsot, sisakot, illetve minden olyan alapvető felszerelési tárgyat, amelyekre szükségük lehet. Ebből következik, hogy hiába van ~ 1 000 000 potenciális hadkötelezett, ha például csak 200 000 pár bakancs van raktáron. Ez meghatározza a maximális létszámot, vagy további idő és pénz ráfordítást feltételez. Fontos még békeidőszakban megteremteni azoknak az alapvető felszerelési tárgyaknak, eszközöknek a forrásait, amelyek biztosítják a kellő alapot a

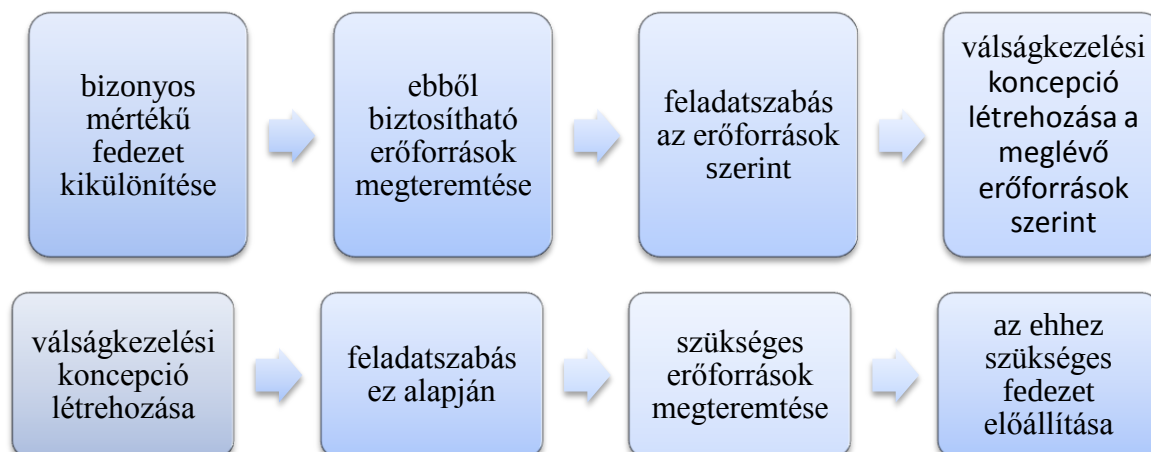
potenciális hadkötelezettek felszerelésére a háborús helyzetet közvetlen megelőző időszakban. Valljuk be a Dózsa-féle parasztháború során kiállt „sereg” vasvillákkal, és kaszával, kapával, fegyelmet nem ismerve nem érte el a maximális hatékonyságot. A lelkesedés ideig óráig ellensúlyozta a hiányosságokat, de egyszer csak kiütközött az ellenfél fölénye a fegyverzetben, felszerelésben, ellátásban. A felszerelésen kívül gondoskodni kell az állomány felkészítéséről, ellátásáról, szállításáról, elhelyezéséről és nem utolsó sorban az elhasznált erőforrások visszapótlásáról. Ezeknek a megvalósítása komoly tervező munkát és számvetéseket igényel. A szükségletek biztosítása lehetetlen megfelelően előkészített békeidőszaki alapok nélkül. A téma bonyolultsága külön tanulmányt érdemel, ebben a dolgozatban részleteiben nem vállalkoztam a kibontására.

3. A behívottak kiképzése

A hadköteleseknek bevonultatásuk után részt kell venniük optimális esetben egy alapkiképzésen, ami tervezhetően ugyan úgy 4 hét lehetne, mint az önkéntes műveleti tartalékosok esetében. Ezen az alapkiképzésen elsajátítanak a számukra mindenféle képpen szükséges katonai alapismereteket, a legegyszerűbb mozgásmódokat és túlélési technikákat, és a fegyverhasználatot. A speciális beosztást ellátók esetében azonban ennek a kiképzésnek a kárára vagy további idő ráfordítással kellene más speciális irányú képzést szervezni. A kiképzés lebonyolításához szükség van kellő létszámú kiképzőre, illetve egy jól bevált kiképzési tervre és nem utolsó sorban jelentős számú és minőségű kiképzési bázisra, anyagra. A tartalékos állomány felkészítése ezzel nem ér véget. Beosztásba helyezésüket követően végre kell velük hajtatni az alegység, egység összekovácsolási gyakorlatokat, el kell érni a harckészültséget (az alkalmazás képessége). Csak ezután képes a behívott hadköteles tényleges katonai szolgálatot ellátni. A hadköteles állomány felkészítése, a harcképesség elérése szintén egy önálló kutatási téma lehet, amely meghaladja ennek a dolgozatnak a lehetőségeit.

Külön számvetést érdemel a haditevékenység során keletkező veszteség (sérültek, halottak, fogságba esettek) pótlásának kérdése. Egy intenzív harctevékenységek során jelentős, 10-15 százalékos veszteséggel is lehet számvetni egy harci napra. Természetesen ennek jelentős hányada visszatéríthető veszteség (sérült, beteg). A pótlás, kiegészítés szintén jelentős erőforrásokat igényel. Ennek rendszerét, erőforrás igényét szintén békeidőszakban kell tervezni, megteremteni.

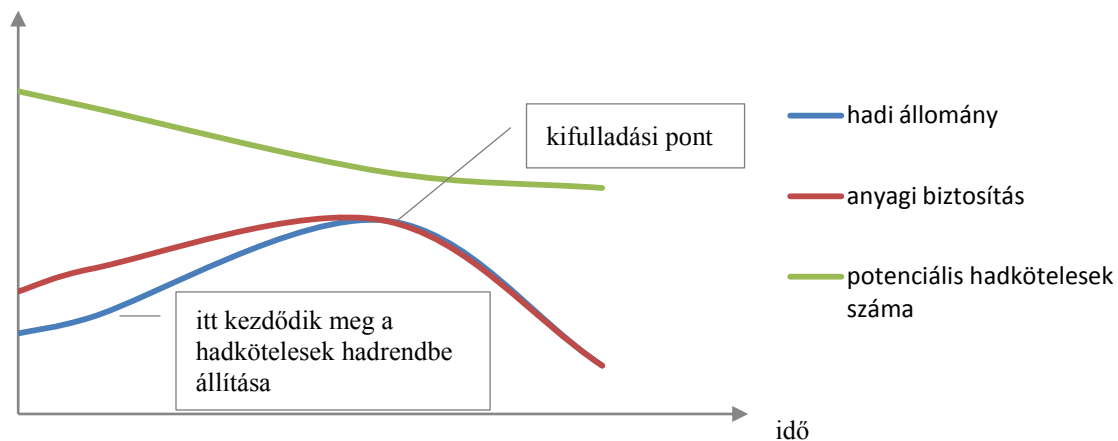
A fent felvetettekkel összefüggésben érdekes lehet a válságkezeléshez szükséges képességek létrehozását megjelenítő koncepciók összehasonlítása. Az alábbi ábrán két módszer látható.

19. ábra- saját szerkesztés

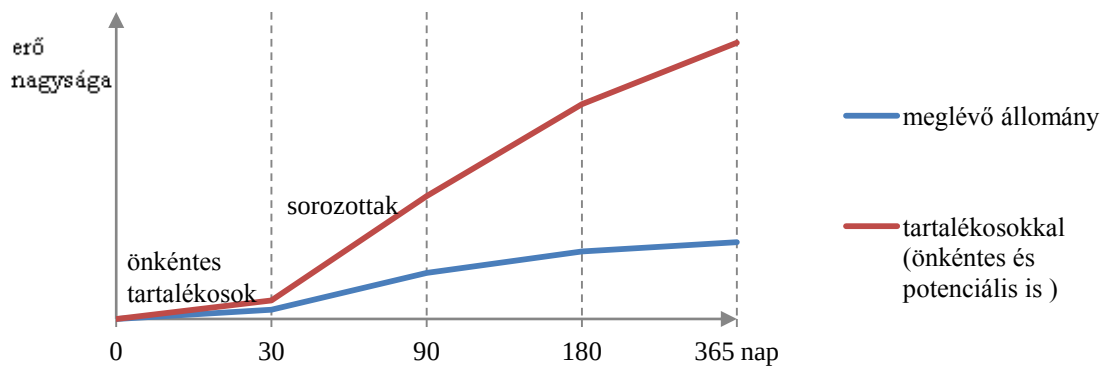
A két féle elgondolás között egy igazán nagy különbség van. Az első a meglévő erőforrásokhoz mérten készíti el a válságkezelési tervet, ami a terv minőségének rovására mehet. A második esetben a megfelelő válságkezelési koncepció készül el először, és azután próbálják meg biztosítani az ehhez szükséges fedezetet. Véleményem szerint a válságkezelési koncepciók és tervek komoly dolgok, azokon spórolni aligha lehet, így a második tervezési metódus használata a célravezetőbb.

Ez alapján kell megtervezni, és megteremteni hadiállapot esetére a hadkötelesek ellátására, felszerelésére és alkalmazásuk támogatására a szükséges javakat. Azonban az utánpótlás se működhet a végtelenségig. Háborús helyzet esetén az ország hadi termelésbe vált át. Ez azt jelenti, hogy megpróbál minden terméket saját maga számára előállítani, csökken az import, és az export nagysága. Az erre alkalmas üzemek, illetve gyárak haditermelésre állnak át, a háborúhoz szükséges eszközök gyártásába kezdenek. Ilyen lehet a fegyver, vagy akár a lőszer gyártás is. Az állam egy ideig ezt szponzorálja, más területekről pénzt vesz el, megkezdődnek a beszolgáltatások is. Azonban egy bizonyos pontra érkezve az állam már nem lesz képes a megfelelő anyagi oldal biztosítására, további felszerelés, fegyver, élelmiszer, stb. vásárlására. Ezt a pontot nevezzük kifulladásí pontnak. Itt a hadkötelesek sorozása megáll, és a hadsereg létszáma a folyamatos veszteségek miatt és a források hiánya miatt zuhanásba kezd. Ezt az alábbi grafikon szemlélteti:

20. ábra- saját szerkesztés

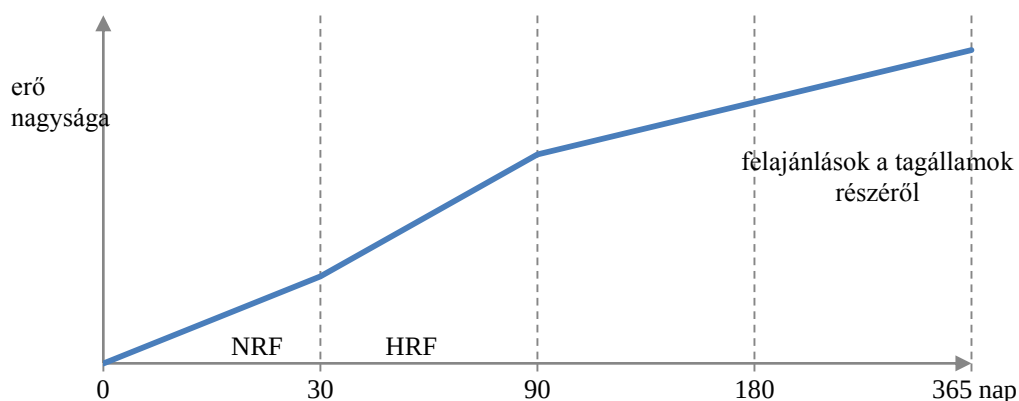
Az MH által kiállítható erők létszámának alakulása pedig a következő grafikonon látható:

21. ábra- saját szerkesztés

A készenlétfokozás rendszere tehát nem működik források nélkül, a pótlásra ugyan ez igaz. Összességében tehát mindkettő egy töről fakad. A nemzetgazdaság teljesítőképessége a meghatározó.

Egy szövetség tagjaként azonban vállalásokat teszünk, amelyeket illik, elemi érdekből fakadóan betartani, teljesíteni. Nézzük miben áll a szövetségi készenlét fokozás, képesség kiállítás!

22. ábra- saját szerkesztés

A NATO készenlétfokozási-rendszere nagyban hasonlít az MH-éra. Ennek oka az, hogy Magyarország, miután csatlakozott a NATO-hoz, próbálta átvenni annak elveit, módszereit, és a NATO előírások, szabványok szerint történtek alakítások az MH-nál.

A NATO készenléti ereje az NRF, mint arról már volt szó korábban. Az NRF körülbelül egy 23 000 fős haderő (az MH békehadrendje csak létszámában közelíti), amely 30 napon belül bevethető bárhol a világban. Ha ezen erők nem elegendőek, ez főleg akkor következhet be, ha az 5. cikkely szerinti kollektív védelmi műveletre kerülne sor, akkor szükség lehet további rövidebb, majd hosszabb készenlétű csapatok alkalmazására is. Ezek a NATO alárendeltségbe korábban felajánlott csapatokból, majd a szövetségi parancsnokság alá helyezhető csapatoktól, végül a nemzeti alárendeltségi erők rendelkezésre bocsátásából állnak össze a kollektív védelmi feladatra. Az országok felajánlásának megfelelően a válság nagyságától függően további erők is felállíthatók. A közös cél minden képpen az lehet, hogy a kollektív védelemhez elegendő erők támogatásának folyamata ne jusson el a kifulladásig.

A NATO-nál még inkább szükség van a pontos tervek elkészítésére válság esetére, hiszen a NATO területileg sokkal nagyobb, határai sokszorosai Magyarország határainak, így egy külső támadás valószínűsége, csak a számok törvénye nyelvén sokkalta nagyobb. Ezen felül a NATO-nak számolnia kell a terrorizmus növekvő veszélyével, az aktívabb szerepvállalással a különböző békefenntartó és béketeremtő akciókban. Egyre nő annak is az esélye, hogy terroristacsoportok tömegpusztító fegyverekhez jutnak, amelyeket a megtorlás eszközeként használhatnak. Számolni lehet olajháborúkkal az ázsiai térségben. Kieleződhetnek területi viták Dél-Ázsia, Közel-Kelet és Észak-Afrika államai között. A Közel-Keleten, a Perzsa-öbölnél és a Kaukázus térségében egyre nagyobb veszélyt jelentenek az instabil államok,

amelyek tömegpusztító-, nukleáris-, vegyi- és biológiai fegyverekhez jutva még nagyobb rizikófaktort jelentenek.

5. Összegzés

Tanulmányomban végigvettem a katonai műveleteket válság esetén, vizsgáltam a minősített helyzeteket e válságok kapcsán, illetve foglalkoztam a válságkezelésben bevonandó állomány összetételével is, kitérve a tartalékosokra, és a hadköteles állampolgárookra. Eddigi kutatásaim alapján úgy ítélem meg, ez egy nagyon összetett szakterület, békeidőben a különböző válságreakálási tervezetek, koncepciók létrehozása egy többszörösen összetett feladat. Figyelembe kell venni hozzá mind a gazdasági, politikai, és a technikai háttérrel is. De e tervek létrehozására feltétlenül szükség van.

Szükségesnek látszik az egyes szabályzók ismételt áttekintése, az esetleges ellentmondások feloldása, illetve a leírtak és a gyakorlat összhangjának folyamatos vizsgálata. Véleményem szerint, minden katonának ismernie kell a lehetséges veszélyforrásokat, a válságkezelési lehetőségeket, az ehhez kikülöníthető erőket és képességeket, legalább a rá vonatkozó mértékben annak érdekében, hogy megismerhesse, megérthesse saját helyét és szerepét a rendszerben. Ez egyaránt igaz a már felavatott és az iskolapadban a jövőre készülő állományra.

A tartalékos rendszer még elég kiforratlan, de biztos vagyok benne hogy az idei év tapasztalataiból okulva, lesznek még benne változtatások.

Szükséges a potenciális hadkötelezett lakosság felmérésének, nyilvántartásba vételének végrehajtása. Az ebből kapott adatok alapján a nemzetgazdaság irányában a pontosított szükségletek megfogalmazása.

A tartalékos rendszer kiépítésének sikeressége végett szükség van a hazafiasabb nevelés módjának megtalálására, a honvédelmi alapismeretek című tárgy szélesebb bázisú oktatására az iskolákban.

A dolgozat írása közben többször találkoztam ellentmondásokkal, alapvetően a 2008-ban hatályba léptetett, 2012-ben pontosított MH Összhaderőnemi Doktrína és a hatályos szabályozók között. Célszerű a dokumentumok harmonizálásának elvégzése, elvégeztetése.

Emellett szükséges a téma további kutatása is, az összefüggések és ellentmondások feltárása. A téma folyamatosan időszerű, mert a politika, a körülmények, az anyagi háttér, és a szövetségi fejlesztések hatására, az MH kötelékében, szabályzóiban is folyamatos változások történnek.

A dolgozat elején megfogalmazott célokkal összhangban megállapítható, hogy az MH az erőforrások biztosíthatósága esetén képes a válsághelyzetben szükséges erők kikülönítésére, és önállóan, illetve más államigazgatási és rendvédelmi szervekkel, szövetségesekkel együtt a válságok hatékony kezelésére.

A megfelelő erőforrások biztosíthatósága, az azok előteremtését szolgáló szabályozók működése azonban további vizsgálatokat követel. Az, hogy a gyakorlatban mennyire lenne működőképes a készenlétfokozás, és a rendelkezésre álló vagy tervekben megálmodott képesség-teremtő rendszerek összessége? A választ remélhetőleg soha sem fogjuk megtudni. Ennek ellenére vallom, hogy a legrosszabb elkerüléséhez csak a legrosszabbra készülve vezet út.

Felhasznált irodalom:

Alaptörvény

2011. évi CXIII. törvény a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről

2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

2001. évi XCV. törvény a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról

A Magyar Honvédség Összhaderőnemi Doktrínája

Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája

22/2012. (IV. 5.) HM utasítás A Magyar Honvédség vezetését biztosító ügyeleti és készenléti szolgálatok működéséről szóló 20/2007. (HK 4.) HM utasítás módosításáról, Honvédelmi Közlöny CXXXIX. évfolyam 6. szám, 2012. május 3.

9/2012. (HK 6.) HM VGHÁT szakutasítás Az önkéntes tartalékos állomány ruházati ellátásának egyes szabályairól, Honvédelmi Közlöny CXXXIX. évfolyam 6. szám, 2012. május 3.

154/2012. (HK 6.) HVKF parancs A Magyar Honvédség NATO Reagáló Erők 2013 váltásába felajánlott erők kijelöléséről, felkészítéséről és szolgálatba léptetéséről, Honvédelmi Közlöny CXXXIX. évfolyam 6. szám, 2012. május 3.

155/2012. (HK 6.) HVKF intézkedés A Honvéd Vezérkar és a Magyar Honvédség katonai szervezeteinek katasztrófavédelmi feladatairól, Honvédelmi Közlöny CXXXIX. évfolyam 6. szám, 2012. május 3.

28/2012 (IV. 21.) HM utasítás A Honvédelmi Katasztrófavédelmi Rendszer Szervezeti és Működési Szabályzatának kiadásáról, Honvédelmi Közlöny CXXXIX. évfolyam 7. szám, 2012 május 21.

162/2012. (HK 7.) HVKF intézkedés A Magyar Honvédség katonai szervezeteinél működő ügyeleti és készenléti szolgálatokról szóló 146/2009. (HK 18.) HM HVKF intézkedés módosításáról, Honvédelmi Közlöny CXXXIX. évfolyam 7. szám, 2012. május 21.

139/2011. (HK 5.) HVKF intézkedés A Magyar Honvédség NATO Reagáló Erők 2012 (MH NRF 2012) készenléti szolgálatába felajánlott erők kijelöléséről és felkészítéséről, Honvédelmi Közlöny CXXXVIII. évfolyam 5. szám, 2011. április 21.

A Magyar Honvédség Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokságának általános tájékoztatója, www.hadkiegeszites.hu 2012

A Magyar Honvédség és Központi Nyilvántartó Parancsnokság tájékoztatója a 2012. évi tervezett behívásokról, www.hadkiegeszites.hu 2012

Dr. Benkő Tibor vezds. „Haderőváltások a rendszerváltozás óta; a Magyar Honvédség jelenlegi helyzete és feladatai” előadás, 2012. május 25.

Tömböl László mk. vezds. „Az MH helyzete és feladatai, a hadtudomány művelésének aktuális kérdései” http://www.mtahtb.zmne.hu/PDF/HVKF_hadt_ea.pdf
2010. február 10.

Dr. Deák János vezds. „Napjaink és a jövő háborúja” tanulmány, Hadtudomány 2005/1.

Dr. Isaszegi János nyá. vörge. „Válságövezetek konfliktusai és háborúi 2012 (1.)” Honvédségi szemle 140. évfolyam 2012/5.

Dr. Patyi Sándor ddtbk. „A Magyar Köztársaság Válságkezelő Rendszere” előadás www.scsp.hu/test/doc/edu/c1/06/09_hu.ppt 2003

Dr. Patyi Sándor ddtbk. „A védelmi igazgatás” előadás

Resperger István ezds. „A válságkezelés katonai feladatai, a készenléti és készségi erők alkalmazásának elvei, a zászlóalj harccsoportok, harcászati ügyeletes alegysége alkalmazásának lehetőségei” OTDK pályázat, 1995

Dr. Szternák György ezds. „A Magyar Köztársaság válságreakáló rendszere” előadás <https://olibx.zmne.hu/cgi-olib91/w207.bat?session=38091086&infile=&sobj=1042&cgimime=application%2Fpdf>

Magyar István örgy. „A honvédség lehetséges feladatai válságok kezelésében” cikk Hadtudomány IX. évfolyam, 3-4. szám

Dr. Matus János PhD „Stratégiai tervezés a NATO-ban” tanulmány 2001

Ruzsás Lajos mk. ezds. „A védelmi tervező rendszer és a NATO-tervezési folyamat kapcsolata” tanulmány 2001

Tóthmajor Balázs „A tartalékos rendszer helyzete Magyarországon” tanulmány, Méltányosság politikaelemző központ

Robert Bell „Sziszfusz és a NATO Gyorsreakálási Erő (NRF)” cikk, NATO Tükör 2006
Gömbös Ervin „Magyarok az ENSZ apparátusában” tanulmány, 2008

Gömbös Ervin „Az ENSZ és az Európai Unió együttműködése a lisszaboni szerződés tükrében” tanulmány, 2008

„Biztonság hét határon át” könyv, Zrínyi Kiadó, 2004

Vigh Nóra „NATO katonai irányelv az 5. cikkely hatálya alá nem tartozó válságreakáló műveletekhez” tanulmány, 2006

Szilágyi Ilona Mária „Az Európai Unió közös biztonság- és védelempolitikája” tanulmány, 2004

Váradai Virág Szonja- Pető István ezds. „A NATO védelemtervezésével kapcsolatos felülvizsgálat néhány jellemző aspektusa” tanulmány 2004

Gazdag Ferenc „Válságkezelés és békefenntartás” tanulmány, 2004

A NATO 1999-es Stratégiai Koncepciója

NATO Crisis management, www.nato.int 2011. november 16.

NATO's assessment of a crisis and development of response strategies, www.nato.int 2011. május 10.

Kommentár: Váratlan és páratlan- George Friedman értékelése a V4 harccsoportról és a magyarok sorsáról /Berzsenyi Dániel, Csiki Tamás/, cikk www.biztonsagpolitika.hu 2011. május 26.

Miquel Machado „EUFOR European Union Battle Group 2011-2” cikk www.biztonsagpolitika.hu 2011

Telkes Zsófia „Az Európai Biztonság- és Védelempolitika: Az Unió gyorsreagáló képessége és kapcsolódása a NATO-hoz és az ENSZ-hez” szakdolgozat, 2005

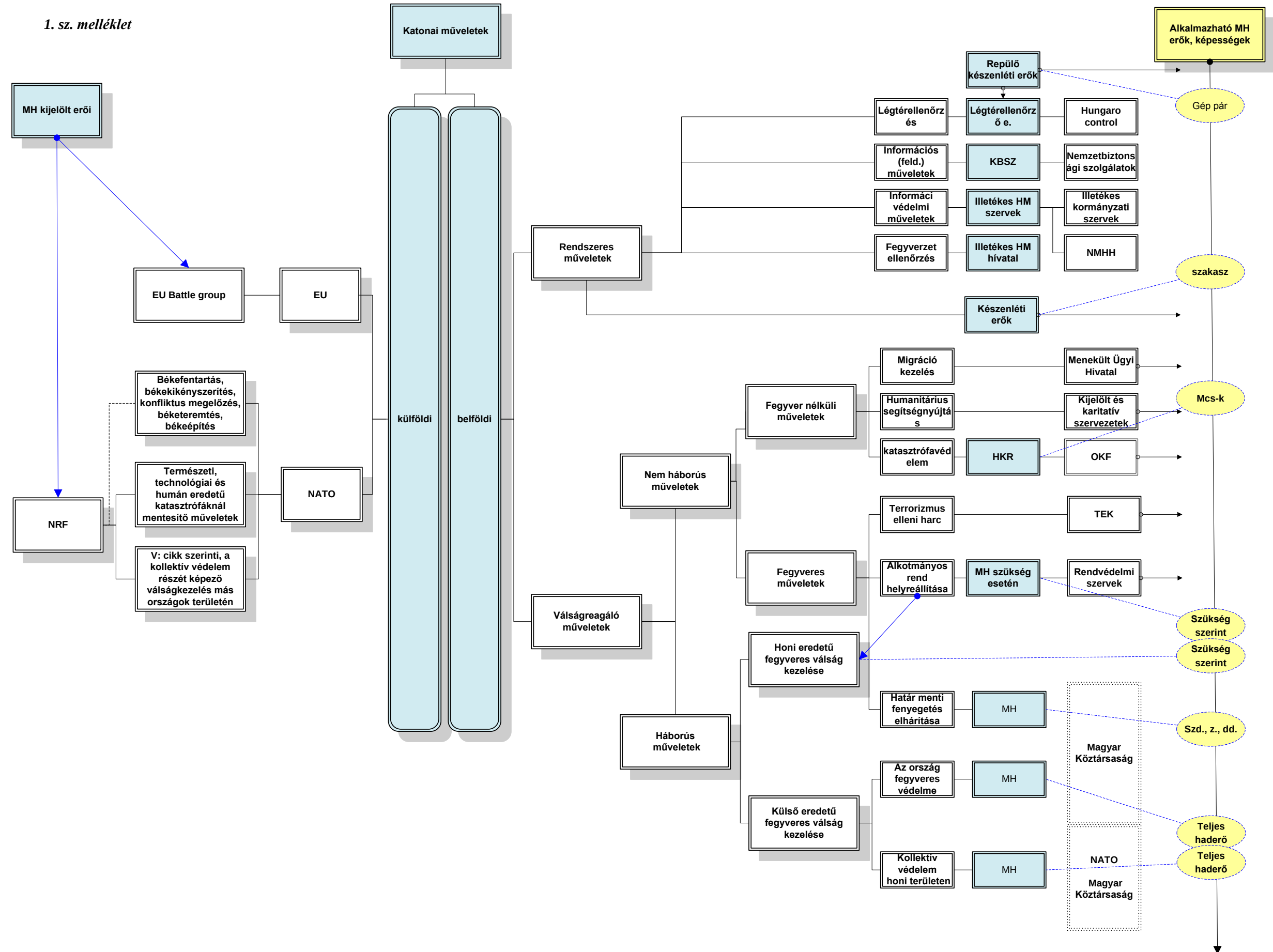
Steingart Gabriella „A NATO szerepe a válságkezelésben” cikk www.biztonsagpolitika.hu 2011. november 1.

„Újabb háromszáz önkéntes kiképzése” cikk www.kormany.hu 2012. október 19.

„Ezernégyszáz önkéntes tartalékos tett esküt az országban” cikk www.kormany.hu 2012. október 4.

Kiss Zoltán László „Magyarok a békefenntartásban” könyv Zrínyi Kiadó, 2011

1. sz. melléklet

2. sz. melléklet

A HKR munkacsoportjai:

Fsz.	Rövidítés	Megnevezés	db
1.	BÚVCS	Búvár csoport	2
2.	EMGCS	Emelőgép csoport	2
3.	EÜCS	Egészségügyi csoport	9
4.	NFMGRCS	Nehéz földmunkagép és gépi romeltakarító csoport	1
5.	KFMGRCS	Könnyű földmunkagép és gépi romeltakarító csoport	1
6.	GENVCS	Áramellátást és világítást biztosító csoport	5
7.	KVMCS	Könnyű vízi mentő/szállító, vízi útbiztosító csoport	4
8.	LCS	Légi szállító csoport	1
9.	NKMCS	Nehéz kétéltű mentőcsoport	6
10.	RENDCS	Rendész csoport	3
11.	ROBCS	Robbantó csoport	6
12.	SZVCS	Szállító és vontató csoport	2
13.	SZZCS	Szárazföldi utak, területek zárását biztosító csoport	3
14.	TECS	Tábori ellátó csoport	2
15.	TVFMCS	Téli veszélyhelyzetet felszámoló és mentő csoport	12
16.	VSZCS	Vízi szállítócsoporthoz	3
17.	VRKMCS	Védelmi romeltakarító és kézi munkát végző csoport	19
18.	VTCS	Víz tisztító csoport	2
19.	ABVFCS	ABV felderítő csoport	1
20.	ABVMCS	ABV mentesítő csoport	1
21.	LSFCS	Légi sugárfelderítő csoport	1
22.	HAVLAB	HAVARIA laboratórium	1
23.	ÁIK	Ágazati Információs Központ	1
24.	AMARTCS	AMAR Támogató Csoport	1
25.	RIÉRRK	MH ÖHP ABV RIÉR regionális központ (MH LVIK)	1
26.	TMZSZD	Tisza Műszaki Zászlóalj Magyar század	1
27.	SEÜLAB	Sugár-egészségügyi laboratórium	1
28.	ORVECS	Orvosi ellátó csoport	1
29.	MOCS	Mobil orvos csoport	1
30.	SZSZCS	Személyszállító csoport	1

31.	EPIDCS	Epidemiológiai csoport	2
32.	OLTÓCS	Oltócsoport	1
33.	DIAGNCS	Diagnosztikai csoport	1
34.	KOTCS	KOB szállító csoport	1
35.	JVCS	Járványügyi Védekezési Csoport	1

Speciális csoportok, amelyek 24 órás készenlétben állnak:

Fsz.	rövidítés	teljes név	fő
1.	VKCS	Védelmi- Közigazgatási Csoport	1
2.	KOT	Katasztrófavédelmi Operatív Törzs készenléti szolgálata	6
3.	KOCS	Katasztrófavédelmi Operatív Csoportok készenléti szolgálata	18
4.		Ágazati Információs Központ készenléti szolgálata	6
5.		Speciális munkacsoportok: - Nehéz földmunkagép és gépi romeltakarító csoport - ABV felderítő csoport - ABV mentesítő csoport - Légi sugárfelderítő csoport - HAVARIA laboratórium	39

3. sz. melléklet

A Magyar Honvédség NRF hozzájárulása:

	NRF 12	NRF 13	NRF 14	NRF 15	NRF 2011	NRF 2012	NRF 2013
		Tö. tisztek	Tö. tisztek		SOF		JAT
		AC DOB	SOC		CIMIC	CIMIC	CBRN
Tö. tisztek	MCC	HUMINT			CBRN JAT	CBRN JAT	Víztiész. sz.
CIMIC cs.	CBRN	CIMIC	SOF	VSF sz.	VSF sz.	ABV sz.	
KI. szd.	BIO lab	Víztiész.sz.	Löv. szd.	MCC	MCC	MCC	
CBRN	VSF sz.	CBRN	CBRN	Víztiész.sz.	Víztiészítő	NSE	
JAT	VTE/AFG	JAT	JAT	HUMINT	szakasz	logisztika	
136 fő	157 fő	125 fő	245 fő	180 fő	120 fő	136 fő	

4. sz. melléklet

Az EUBG-k eddigi összetétele:

	2010/1	2010/2	2011/1	2011/2	2012/1	2012/2	2015/1
107	Északi	EUROFOR	Balkán	<u>francia-</u>	<u>olasz-</u>	visegrádi	
Harccsoport	Harccsoport	<u>Portugália</u>	Harccsoport	belga-	magyar-	négyek	
<u>Hollandia</u>	<u>Svédország</u>		<u>Görögország</u>	luxemburgi	szlovén		
				harccsoport	harccsoport		
					<u>német-</u>		
					osztrák-		
					cseh-ír		
					harccsoport		

